PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale 1 gruppo - Cena 35 lir | Leto XVII. - Št. 247 (5021) | TRST, sreda 18. oktobra 1961

Poročilo Hruščeva na XXII. kongresu KP SZ

SZ ne vztraja več, naj bi še letos podpisali nemško mirovno pogodbo, če se začnejo pogajanja

Hruščev: «Vtis imamo, da zahodne države kažejo neko razumevanje položaja in da so pripravljene iskati rešitev za nemško in berlinsko vprašanje» - Jedrski poizkusi se bodo nadaljevali do konca meseca, ko bo eksplodirala bomba 50 megaton - Podrobnosti o «protipartijski skupini», v kateri je tudi Vorošilov - Spor z Albanijo - Običajno obrekovanje Jugoslavije - Pripravlja se nova ustava

MOSKVA, 17. — Danes ob 8.35 po srednjeevropskem času se je v Moskvi začel XXII. kongres KP SZ, na katerem je Hruščev podal dolgo poročilo o delovanju stranke po zadnjem kongresu. Med drugim je izjavil, da Sovjetska zveza ne bo vztrajala, naj bi podpisali še letos nemško mirovno pogodbo, če bodo zahodne države pokazale pripravljenost rešiti s primernimi pogajanji nemško vprašanje.

V zvezi z razgovori Gronchija v ZDA in Londonu je Hruščev izjavil: «Vtis imamo, da zahodne države kažejo neko razumevanje položaja in da so pripravljene iskati rešitev za nemško vprašanje in za berlinsko vprašanje na medsebojno sprejemljivi podlagi.» Poudaril pa je, da bo mirovna pogodba podpisana z zahodnimi državami ali pa brez njih. «SZ ni postavila ultimata, ko je predlagala sklenitev mirovne pogodbe, temveč da sedaj vztraja, da je nujno potrebno čimprej urediti nemško vprašanje. SZ nasprotuje odlaganju v neskončnost.»

Dalje je Hruščev izjavil, da bodo sovjetski jedrski poizkusi nadaljevali do konca tega meseca. Zadnji dan bodo izvrgli eksplozijo vodikove bombe z jakostjo 50 megaton. Izjavil je, da ne bodo povzročili eksplozije bombe z jakostjo 100 megaton, čeprav jo izdeluje. Hruščev je tudi izjavil, da SZ gradi floto atomskih podmornic, opremljenih z balističnimi in z vodljivimi izstrelki.

Glavno poročilo je Hruščev posvetil notranji in popoldanski seji. Skupno je govoril 6 ur in 20 minut. Na kongresu je bilo prisotnih 4394 delegatov z odločalno pravico in 405 delegatov s posvetovalno pravico. Od 14 delegatov je odsotnih. Prisotne so številne delegacije bratskih komunističnih strank iz drugih držav. Odsotna pa je delegacija albanske komunistične stranke.

V svojem poročilu je Hruščev poudaril, da je mogoče preprečiti vojno med državami in da v današnji dobi vojna ni neizbežna. Dodal je, da sobivanje med dvema sistemoma (med socialističnim in kapitalističnim) pomeni vzvod in poglavitna sila sodobnosti svetovnega razvoja v sedanji zgodovinski dobi.

Proti izvažanju revolucije

Poudaril je tudi, da so komunisti proti «izvažanju revolucije», in je dodal: «Toda nikoli ne priznavajo pravice do izvažanja kontrarevolucije. Primeru imperialističnega izvažanja kontrarevolucije bo komunisti pozvali narode sveta, naj se združijo in odločno zavrnejo sovražnike svobode in miru. «Sedaj, je izjavil Hruščev, obstaja perspektiva uresničenja mirovne sožitja za vse razvite dežele, ko bo treba reševati tudi politična vprašanja, ki razdvajajo danes svet.» Hruščev je nato govoril o krepitvi socialističnega tabora in je poudaril, da ima sovjetska zveza skupno s socialističnim taborom veliko moč, da lahko brani pridobitve socializma proti morebitnim napadom. Izrekel je prepričanje, da bo socializem zmagal v miroljubnem tekmovanju s kapitalizmom.

Poudaril je zatem, da SZ ne podcenjuje nevarnosti vojne s strani imperialistov, in je izjavil, da so središče agresivne reakcije in da imajo vodilno vlogo v napadalni politiki imperialističnega tabora. Izjavil je, da ameriški imperialisti delujejo kot zavezniki militarističnih in revanšistov Zahodne Nemčije ter ogrožajo mir in varnost na svetu. «Toda sedaj je postalo zanje nekoliko težje iskati rešitev svojih ciljev z vojaškimi sredstvi. Izjavil je tudi, da se med britanskim in zahodnoneškim imperializmom nadvladuje v Zahodni Evropi, in je pripomnil: «Zahodni imperializem skuša svoji borbi proti britanskemu imperializmu najti podporo pri svojih včerajšnjih prijateljih, zahodnonemških militaristih. To je protinaravno zavezništvo, priložnostna podpora, ki se vedno bolj obrača proti Franciji sami.» Dodal je, da ZDA in Veliko Britanijo deli globoka nesoglasja, ki se pojavljajo v vseh državah NATO.

V svojem poročilu je Hruščev omenil naslednje argumente:

Kolonializem

Kolonializem: Ostro je obsodil kolonializem in je poudaril, da bo desetletje 1960 končalo z razpadom kolonializma. Pri tem je prišlo v zgodovino kot razpadanje in zloma imperialističnega kolonialnega sistema. Pri tem je izjavil, da je polovica dežel, ki so postale neodvisne zaradi razkrajanja kolonialnega sistema, povezana z neenakimi pogodbami: «V središču tega pobarvanega kolonializma, ki ni nič manj škodljiv, so ZDA. Njih najtesnejši zavezniki in hkrati tekmovalci so britanski kolonializem in imperializem Zahodne Nemčije, ki brez ceremonij izganja britanske in francoske monopole iz Afrike in s Srednjega vzhoda.» Omenil je, da so v vodilnih krogih držav, ki so se osvobodile kolonializma, sile, ki izvajajo politiko kompromisa s tujim imperializmom in z notranjim fevdalizmom in se poslužujejo diktatorskih metod. «Kolikor temeljitejše je izvajanje socialnih in gospodarskih reform, toliko močnejša je mlada država. Primer temu je Kuba.»

Odnosi z ZDA

Sovjetsko-ameriški odnosi: Hruščev je izjavil, da teži ameriška zunanja politika že dolga leta k poslabšanju mednarodnega položaja. Sovjetska zveza je še vedno mnenja, da je edini način za preprečitev uničevalne vojne normalizacija odnosov med državami, ne glede na njih socialni sistem. Dodal je, da bi rešitev številnih regionalnih vprašanj v veliki meri prispevala k izboljšanju mednarodnega položaja. Med vprašanji, ki so dozorela je Hruščev omenil: določitev neatomskih področij v Evropi in Aziji, sklenitev nenapadalne pogodbe med državami članicami NATO in varšavskega pakta, ustanovitev demilitariziranega področja med Vzhodom in Zahodom ter zmanjšanje števila vojaštva na tujih ozemljih.

Jugoslavija

Del svojega poročila je Hruščev posvetil **Jugoslaviji** in kritiziral jugoslovanske voditelje. Ponovil je stara obrekovanja, da so «jugoslovanski voditelji opustili glavno pot marksizma-leninizma in zašli na stransko pot, ki jih je pripeljala v močvirje revizionizma». Dodal je, da so «jugoslovanski voditelji zaradi tega izolirani v svetovni socialistični skupnosti, in tako stanje je koristno samo imperialistični reakciji». «Revizionizem, je dodal Hruščev, je spodbujanje za nacionalistične tendence in lahko pripelje do izgube socialističnih pridobitev v deželi, ki se oddalji od združene in prijateljske družine graditeljev novega sveta.»

OZN in razorožitev

Združeni narodi: Izjavil je, da je tajništvo Združenih narodov «zarjavelo v letih hladne vojne». Prišel je trenutek, ko je treba vzpostaviti pravice Kitajske v OZN. Kar se tiče Nemčije, pa bi bila najpametnejša rešitev skleniti mirovno pogodbo z obema Nemčijama in ju sprejeti v OZN. Ponovil je tudi, da bi bilo treba v vseh organizmih OZN izvesti načelo «trojke».

Razorožitev: Potrebno je priti do splošnih obveznosti, da se ne bo uporabljalo orožje kot sredstvo za reševanje mednarodnih vprašanj in ne doseči enostransko razorožitev socializma pred imperializmom ali nasprotno».

Sovjetska obramba: Opravičeval je ukrepe SZ glede oboroževanja «zaradi nevarnega položaja, ki so ga namenoma ustvarili imperialisti v Evropi». Izjavil je, da sovjetska vojska razpolaga z medcelinskimi balističnimi raketami, protiletalskimi raketami in številnimi drugimi, in je dodal, da se gradi flota podmornic na jedrski pogon, opremljena z balističnimi in z vodljivimi raketami. Spopolnili so tudi opremo sovjetske vojske z raketami na jedrsko konico. «Če bi izbruhnila vojna med Vzhodom in Zahodom, bi pomenila konec kapitalističnega sistema.»

Načela zunanje politike

Sovjetska zunanja politika: Hruščev je izjavil, da ima sovjetska politika naslednje smotre: 1. Zvestoba načelom miroljubnega sožitja. 2. Trajna krepitev enotnosti komunističnih dežel. 3. Nadaljevanje aktivne in prožne zunanje politike, ki naj išče reševanje svetovnih vprašanj s pogajanji in ki naj razkrinka spletke vojnih hujskačev. 4. Razširitev stikov in sodelovanja z vsemi tistimi, ki branijo svetovni mir. 5. Okrepitev solidarnosti delavskega razreda ter čim večja materialna in moralna pomoč narodom, ki se borijo za osvoboditev izpod imperialističnega in kolonialističnega zatiranja, ali pa za okrepitev njihove neodvisnosti. 6. Stalno večanje trgovine z vsemi zainteresiranimi državami.

Kar se tiče odnosov z Zahodom, je Hruščev izjavil, da namerava SZ delovati za povečanje normalnih gospodarskih in kulturnih odnosov z Veliko Britanijo, Francijo, Italijo, Zahodno Nemčijo in z drugimi državami Zahodne Evrope. Glede odnosov z ZDA je izjavil: «Če bo realistični način mišljenja uspel obvladati ameriško politiko, bo odstranjena velika ovira za normalizacijo položaja na svetu»

V zvezi z gospodarsko politiko je Hruščev poudaril temeljne naloge na gospodarskem sektorju: postavitev materialnih in tehničnih temeljev komunizma, okrepitev gospodarske moči Sovjetske zveze, komunistična vzgoja množic in vedno popolnejše zadoščenje naraščajočim potrebam ljudstva. Poudaril je tudi potrebo povečanja kmetijske proizvodnje. Na dolgo je govoril o dosedanjih uspehih sovjetskega gospodarstva in o povečanju industrijske proizvodnje. Dalje je poudaril napredek Sovjetske zveze, kar se tiče raziskovanja vesolja, in je dejal, da sovjetski znanstveniki delujejo na tem, da uresničijo nadzorovano termonuklearno spajanje.

Zatem je Hruščev izjavil, da je sovjetsko ljudstvo zadovoljno z vedno večjim sodelovanjem med SZ in velikimi azijskimi državami, kakor sta Indija in Indonezija, ter z drugimi državami Azije in Afrike, ki so se osvobodile tujega pritiska, kakor so Burma, Kambodža, Cejlon, ZAR, Irak, Gvineja, Gana, Mali, Maroko, Tunizija, Somalija in druge. Dodal je, da namerava SZ razviti trgovinske odnose s Sirijo. O Kongu je izjavil, da so v tej deželi ustanovili vlado, ki se proglaša za naslednico Lumumbe, in je pripomnil, da je sovjetska vlada pripravljena pomagati kongoškemu ljudstvu pri reševanju njegovih vprašanj.

O Pakistanu je izjavil, da so tu med vodilnimi krogi sile, ki se bojijo sodelovanja z naprednimi in demokratičnimi sektorji ter uporabljajo diktatorske metode. Glede odnosov s Turčijo, je izjazil, da so se rahlo izboljšali, ter je izrekel upanje, da se bodo še dalje izboljševali. Obžaloval je, da SZ ni še podpisala mirovne pogodbe z Japonsko, in je pripomnil, da so države kakor Japonska, Pakistan in Iran preveč povezane z državami NATO, da bi bila mogoča nagla vzpostavitev normalnih odnosov z njimi. Se posebej je napadel iranskega šaha zaradi njegove politike v okviru CENTO.

Hruščev je tudi povedal, da bo takoj po kongresu odpotoval na kmetijska področja v Sovjetski zvezi, da pregleda tamkajšnji položaj.

Protipartijska skupina

Hruščev je govoril tudi o destalinizaciji in je ponovno napadel protipartijske elemente. Omenil je delovanje te skupine, ki jo sestavljajo Molotov, Kaganovič, Malenkov, Vorošilov, Bulganin, Pervuhin in Saburov ter Šepilov. Se posebej je ostro napadel bivšega obrambnega ministra Žukova. Izjavil je, da je ta hotel voditi politiko, ki naj bi pripeljala do ločitve oboroženih sil od partije ter postaviti vojsko proti vodstvu partije.

Omenil je nato, da je borba proti kultu osebnosti naletela na močan odpor Molotova, Kaganovića, Malenkova in Vorošilova. Dodal je: «Te štiri osebe so osebno odgovorne za čistke, ki so odvzele stranki dragocene kadre, ter za dejanja množičnih represij v vrstah državnih funkcionarjev, partije, vojakov in komsomola.» Spočetka je ta skupina bila v manjšini v prezidiju CK KP. Toda, ko je stranka hotela izvajati načela, ki so bila sklenjena na XX. kongresu, je ta skupina začela zbirati nove člane in pridružili so se jim Bulganin, Pervuhin, Saburov in Šepilov. Ko so si na ta način zagotovili matematično večino v prezidiju, so zahtevali izredno sejo tega organizma. Pripomnil je: «Hoteli so se polastiti oblasti v partiji in v vladi ter postaviti člane centralnega komiteja in vse partije pred izvršeno dejstvo. Toda nekateri člani centralnega komiteja, ki so bili v Moskvi in so za stvar vedeli, so zahtevali takojšnje sklicanje komiteja. Sestanek je bil junija 1957. Skupina je bila razkrinkana in popolnoma poražena. To plenarno zasedanje CK je pokazalo trdno enotnost in svojo politično zrelost.»

Spor z Albanijo

Na popoldanski seji je Hruščev izjavil, da albanski voditelji niso razumeli sklepov XX. kongresa glede borbe proti kultu osebnosti. Ti so se borili proti politiki, ki jo je glede tega določila komunistična stranka SZ. Dodal je, da sovjetska partija ne bo popustila glede tako važnega načelnega stališča in bo storila vse, da bo Albanija korakala ob strani drugih socialističnih držav. Hruščev je izjavil, da je stališče albanskih voditeljev («ki ne prikrivajo, da nasprotujejo borbi proti ostankom Stalinovega kulta») naslednja: «Ob našem velikem obžalovanju znova uporabljajo metode, ki so se uporabljale v naši deželi v času kulta osebnosti. Albanski voditelji bi hoteli voditi našo partijo k metodam, ki so jim povolji, ki pa se v naši deželi ne bodo nikoli več ponovile. Ravnali bomo še dalje tako, kakor smo sklenili na XX. kongresu. Če so albanskim voditeljem pri srcu interesi njih partije in graditev socializma v Albaniji in če res želijo prijateljstvo s SZ in z vsemi drugimi bratskimi partijami, se bodo morali odreči svojim zgrešenim pogledom, povrniti se k enotnosti in k bratskemu sodelovanju v družini socialističnega zavezništva kakor tudi povrniti se k enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. KP SZ ima za svojo mednarodno dolžnost storiti vse, da Albanija koraka vzporedno z ostalimi socialističnimi deželami.»

Hruščev je sporočil tudi, da bodo v SZ pripravili novo ustavo, ki bo morala odražati «nove značilnosti sovjetskega življenja in sovjetske družbe v razdobju graditve komunizma». To ustavo sedaj proučujejo.

Na koncu je Hruščev sporočil, da je 1. oktobra bilo v stranki 9,716.005 članov in kandidatov, medtem ko jih je bilo februarja 1956 (ob XX. kongresu) 7,215.505. V zadnjih letih so izključili iz stranke 200.000 članov.

Za Hruščevom je podal kratko poročilo predsednik verifikacijske komisije Gorkin in nato je bilo delo kongresa odloženo na jutri. Prihodnja točka dnevnega reda je poročilo Hruščeva o novem programu KP SZ.

---

21. člen ustave jo izrečno prepoveduje

Senat razpravlja o cenzuri filmov in gledaliških del

Zaščita nravnosti le pretveza za omejevanje umetniške in kulturne svobode - Nadaljujejo se manifestacije dijakov proti didaktični reformi

(Od našega dopisnika)

RIM, 17. — Nedeljski govor voditelja PSI Nennija v Milanu je sprožil vrsto ugibanj in domnev, ki ponovno zadevajo poglavarja države. S tem v zvezi so se namreč razširile govorice, na podlagi katerih Gronchi baje ne bi več nasprotoval krizi vlade v zadnjih šestih mesecih svojega mandata in bi bil celo naklonjen vladi levega centra tudi v tem razdobju. To domnevno stališče predsednika republike spravljajo v zvezo z govorom Nennija v Milanu, v katerem je voditelj PSI postavil odločno zahtevo po takojšnji vladni krizi. Današnja številka socialističnega glasila «Avanti!» potrjuje to zahtevo. Pri vsem tem gre seveda le za govorice, vendar je jasno, da imamo tudi v teh govoricah dokaz, da je politično zatišje le navidezno in da presenečenja niso povsem izključena.

Po drugi strani pa se Nenniju nedvomno mudi: politika levega centra se uveljavlja le s težavo, med najrazličnejšimi ovirami, in nasprotniki levega centra v vrstah PSI, ki so trdno prepričani, da se KD ne bo nikoli odločila za usmeritev v levo, stopnjujejo svojo ofenzivo proti politiki vodstva stranke in zahtevajo prekinitev sodelovanja PSI s KD v organih krajevne uprave. Če vodstvo PSI ne doseže v čim krajšem času nekega vidnega uspeha na tej poti, se bo to nasprotovanje politiki levega centra še povečalo in utegne kompromitirati položaj sedanje avtonomistične večine PSI. Že primeri nediscipline levičarskih svetovalcev PSI v Benetkah in Cremoni, predvsem pa poraz dosedanjega deželnega tajnika PSI na Siciliji Lauricelle, ki je pogorel pri izvolitvi novega deželnega tajnika, so prvo resno opozorilo za vodstvo PSI: od tod poostrena ofenziva proti sedanji vladi, ki ima zelo malo prijateljev, neprimerno več pa nasprotnikov, vendar pa si nihče ne upa prevzeti odgovornosti, da bi povzročil njeno ostavko.

Na Nennijevo zahtevo so socialdemokrati odgovorili odklonilno in vztrajajo na stališču, da je treba počakati do kongresa KD; republikanci se sicer še niso izrekli, vendar prevladuje mnenje, da se bodo le pridružili socialdemokratom. Jutri bo zasedalo njihovo politično vodstvo, in tu bo diskusija zelo živahna, ker La Malfa še vedno zagovarja potrebo po takojšnji krizi vlade. Na Montecitoriu sta se La Malfi približala najprej voditelj PSDI Saragat, za njim pa še član vodstva PSI Corona; ni težko pogoditi, kaj sta se z njim menila.

V poslanski zbornici je po zaključku splošne razprave o proračunu ministrstva za pošto in telekomunikacije spregovoril minister Spallino, ki je med drugim dejal, da v letošnjem proračunu manjka kritje za 16 milijard in pol in da bo treba poiskati ustrezne vire za to kritje ali s subvencijo državnega sklada ali z novimi dohodki, verjetno s povečanjem tarife za priporočena in zavarovana pisma. Na popoldanskem zasedanju pa so začeli razpravo o proračunu ministrstva za državne udeležbe v gospodarstvu.

V senatu so danes začeli z razpravo o zakonskem osnutku, ki vsebuje določbe o filmski in gledališki cenzuri. Senatorji imajo pred seboj več besedil; predvsem besedilo vladnega osnutka od 15. aprila 1959, ki ga je poslanska komisija že odobrila; besedilo večine senatne komisije, ki predlaga spremembo vseh členov; poročilo manjšine v komisiji in vrsto popravkov, ki so jih predložili razni senatorji, predvsem socialistični senatorji. Socialistični senator Busoni, ki je prvi posegel v diskusijo, je poudaril med drugim, da se cenzura do sedaj ni izkazala le za nepotrebno kar zadeva v ustavi predvideno zaščito nravnosti, ampak v določeni meri celo škodljiva, tako da bi bilo tudi s tega gledišča se najbolje, če bi jo kar ukinili. V nadaljevanju je Busoni podčrtal, da cenzura predstavlja zanikanje svobode v umetnosti in kulturi, hkrati pa ni v nobeno korist morali, saj je pustila v promet izrazito pornografske filme, blokirala pa resnično umetniške filme. Dodal je še, da obstoj cenzurne komisije ni več upravičen, če more sodišče prepovedati delo, ki ga je komisija že odobrila. Tudi Gianquinto (KPI) je podčrtal protiustavni značaj cenzure, ker jo 21. člen izrecno prepoveduje; Caruso pa je dejal, da se na vprašanju cenzure «bije danes v naši deželi ena odločilnih bitk za svobodo kulture, brez katere ni demokracije».

Nadaljujejo se manifestacije srednješolskih dijakov proti sedanjim učnim programom in didaktični reformi prosvetnega ministra Bosca. Do podobnih manifestacij je prišlo v Cuneu, Casale Monferratu, Genovi, Savoni, ponovno v Sieni, v Rimu in Milanu. V nekaterih primerih je posegla vmes policija. V Genovi je policija priprla nekatere dijake, pozneje pa jih je izpustila.

A. P.

—«»—

BEOGRAD, 17. — Na prošnjo vlade ZAR je jugoslovanska vlada prevzela zastopstvo njenih interesov v Turčiji.

Zahodna reakcija na govor Hruščeva

Lord Home: Pozitivno je, da ni več roka za sklenitev nemške mirovne pogodbe

V ZDA ni še komentarja - Ameriški poziv SZ, naj ne preizkuša močne bombe - Pred sestankom Mac Millana in de Gaulla? - Humphrey o načrtu Rapackega

WASHINGTON, 17. — Bela hiša in državni departma nista hotela komentirati poročila Hruščeva na XXII. kongresu KP SZ. Predstavnik Bele hiše Salinger je izjavil, da predsednik ne bo danes podal nobenega komentarja. Zelo verjetno bo uradno ameriško reakcijo sporočil Dean Rusk na svoji jutrišnji tiskovni konferenci.

Predstavnik državnega departmaja White je izjavil, da ne more komentirati govora Hruščeva «iz enostavnega razloga, ker nimajo še teksta» tega govora. Dodal je, da ima državni departma sedaj samo izvleček govora, ki ga je oddajala agencija TASS, in «že v preteklosti smo imeli priložnost videti, da izvlečki Tass ne odražajo vedno točno tona in vsebine celotnega govora.»

Bela hiša je nocoj pozvala Sovjetsko zvezo, naj prekliče svoj sklep o eksploziji jedrske bombe z jakostjo 50 megaton.

V izjavi Bele hiše je rečeno med drugim, da so ZDA mnenja, da se bodo vsi narodi sveta pridružili ameriškemu pozivu. Dalje pravi izjava, da so bile ZDA sposobne pripraviti take bombe že leta 1957, toda niso se zdele bistveno važne za ameriške vojaške potrebe. Na koncu je rečeno, da bi preizkušanje omenjene bombe lahko služilo «samo v kak neizpovedan politični namen».

Britanski zunanji minister lord Home pa je danes v spodnji zbornici izjavil, da se mu zdi «spodbudno dejstvo, da je Hruščev izjavil, da ne bo več konec tega leta končni rok za sklenitev mirovne pogodbe z Vzhodno Nemčijo, čeprav ne more neskončno čakati». Home je dodal, da, če se izjave Hruščeva vzamejo dobesedno, kakor «moramo storiti, je bilo ozračje ultimata razpršeno, in to je gotov napredek. Toda pametno bi bilo proučiti drugo plat vprašanja: nismo še gotovi, da ko govorimo o svobodnem mestu s svobodnim dostopom, Sovjeti in mi razumemo isto stvar. Lahko bi pridobili na času, če bi se izognili zgrešenim tolmačenjem, in pogajanja bi v tem primeru imela večjo možnost uspeha. Prepričan sem, da je prav, da se nadaljujejo tipanja, da se najde podlaga za pogajanja in da se nadaljujejo razgovori, ki jih je začel Rusk. Nastala je nervoznost zaradi francoskega stališča do razgovorov, ki so bili v načrtu v Londonu. Prišlo je do nesoglasij o postopku in o umestnosti teh razgovorov. Nočem, da bi pretiravali njih pomen».

V zvezi z Nemčijo je lord Home izjavil, da je «prisilna ločitev dveh Nemčij dejstvo sedanjega mednarodnega življenja, in zahodni Nemci so dejansko imeli številne stike z vzhodnimi Nemci. Vprašanje je, vedeti, v kakšni meri bi se ti stiki lahko razvili v prihodnjih mesecih».

Na koncu je lord Home izjavil: «Če ima Hruščev spravljiv govor, to ne pomeni, da se zmanjsa hladna vojna. Če poda bojevito izjavo, to ne pomeni, da je jedrska vojna blizu.»

V Parizu je predstavnik francoskega zunanjega ministrstva nocoj izjavil, da «čeprav Hruščev nadaljuje z grožnjami, se zdi, da je zavzel bolj elastično stališče glede Berlina».

V Bonnu pa pravijo kakor običajno, da govor Hruščeva ne vsebuje nobenega znaka glede «pozitivnih kompromisov». Glede roka za sklenitev mirovne pogodbe pa pravijo, da je «postranske važnosti».

Predstavnik Mac Millana je v zvezi z govoricami, da se bo de Gaulle v kratkem sestal z Mac Millanom v Londonu, izjavil: «Prej ali slej se bosta ta dva državnika nujno sestala». V Londonu pravijo, da do tega sestanka ne bo prišlo tako kmalu in da ni bilo nič sklenjeno, naj bi se sestala prve dni novembra.

V Parizu pa izjavljajo, da je bil sestanek de Gaulla z Mac Millanom že znanaj predviden, toda nista še določena čas in kraj sestanka.

Predstavnik Foreign Officea je izjavil, da je glavni izvedenec za nemške zadeve sir Evelyn Shuckburgh pripravljen na odhod v Washington. Pomočnik zunanjega ministra Heath pa je sporočil v spodnji zbornici, da so poklicali iz Moskve britanskega poslanika na posvetovanje.

V zvezi s francoskim vetom proti začetku posvetovanja v Londonu ugotavljajo v Parizu, da je ta francoski korak povzročil ohladitev v odnosih med Francijo in ZDA ter med Francijo in Anglijo. To ohladitev je še povečalo dejstvo, da se sedaj v New Yorku zdravi 12 ranjencev alžirske osvobodilne fronte, in dejstvo, da je angleški tisk vidno poročal o poročilu pravnikov o grozodejstvih francoskih padalcev v Bizerti.

V zvezi z razgovori med Vzhodom in Zahodom so vsekakor tudi včerajšnje izjave ameriškega senatorja Humphreya po televiziji v Varšavi. Izjavil je, da ZDA «zelo skrbno in resno» proučujejo načrt Rapackega o neatomskem področju v Srednji Evropi. Ko so senatorju omenili, da so ZDA že zavrnile ta načrt, je ta odgovoril, da je tedaj šlo za drugo upravo in da je sedaj «nov predsednik, nova politika in nov razorožitveni program». Glede meje na Odri in Nisi je Humphrey izjavil, da bi morali zadevo proučiti v okviru razgovorov o Nemčiji.

—«»—

Beograjski komentar obsodbe KP Albanije

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 17. — Vest, da v socialističnem taboru ni vse v redu, je bila danes dokončno potrjena z odsotnostjo zastopnikov Albanske partije dela na 22. kongresu partije v Moskvi in z besedami Hruščeva, ki je indirektno obdolžil Envera Hodža, da izvaja v Albaniji kult osebnosti. Dejstvo, da je Hruščev na javnem kongresu, na katerem so bili navzoči številni inozemski novinarji, ne pa na internem sestanku kongresa, ko bodo navzoči samo dopisniki držav socialističnega tabora, napadel vodstvo Albanske partije dela, kaže, da se je začela javna borba proti Enveru Hodži v vrstah socialističnega tabora. Ta nesoglasja med Hruščevom in Hodžo niso nova, ker datirajo še od konference zastopnikov 81 komunističnih partij v novembru leta 1960, ko so poleg Hruščeva vse ostale delegacije, razen zastopnikov kitajske partije, nastopili proti Enveru Hodži, ki se je zavzemal za ponovno oživitev stalinističnih metod v komunističnih partijah. Z današnjim napadom Hruščeva na politiko vodstva Albanske partije dela je pričela javna borba proti stalinističnim metodam Envera Hodža v Albaniji. Kolikor se bo tej borbi pridružilo tudi vodstvo Komunistične partije Kitajske, kar politični opazovalci v Beogradu ne izključujejo, tedaj so dnevi despotizma Envera Hodže v Albaniji šteti, kajti brez materialne pomoči držav socialističnega tabora, t.j. brez materialne pomoči Sovjetske zveze, oziroma Kitajske, je malo verjetno, da bi se Hodža mogel dalj časa obdržati na oblasti.

B. B.

Demonstracija Alžircev v Parizu Policija je ubila dva Alžirca

V Oranu je policija omogočila ultrasom nove pogrome proti domačinom, od katerih so štiri ubili - V Parizu so aretirali 7.500 Alžircev, ki so demonstrirali proti rasni diskriminaciji

PARIZ, 17. — V Parizu je bila danes velika protestna demonstracija Alžircev proti rasni diskriminaciji, ki so jo uvedle francoske oblasti. Kakor je znano, je Alžircem prepovedano biti na ulici po 20. uri, vse kavarne, ki so last Alžircev, pa se morajo zapreti ob 18. uri. Razen tega se Alžirci ne smejo zbirati v skupinah.

Demonstracije se je udeležilo nad 20.000 Alžircev. Na pariškem področju živi skupno okoli 200.000 Alžircev.

Demonstranti so mirno korakali, strnjeni v vrstah po deset ljudi po ulici, ko je policija začela nanje streljati. Policija je ubila dva Alžirca, mnogo pa jih je ranila. Aretirali so 7500 Alžircev.

Tudi v Oranu je policija omogočila nove napade na Alžirce.

Po pogrebu nekega Francoza so začeli ultrasi napadati po ulicah Alžirce, vdirali v trgovine ter razbijati. Nekega Alžirca so vrgli s strehe 40 metrov visoke hiše. Ubili so 4 Alžirce, mnogo pa so jih ranili. Razdejali so mnogo alžirskih trgovin, ki so last Alžircev. Policija je nastopila šele čez pol ure, ko so ultrasi opravili svoje. Na vsem področju Orana so določili policijsko uro od 20. ure dalje.

Včeraj je bilo v Alžiru 41 eksplozij, ki so jih povzročili ultrasi. V Oranu so bile tri eksplozije, v Costantini pa 8.

Medtem pa ugotavljajo politični opazovalci, da se zamisel združenja levičarskih sil, ki ga je predlagal Mendes France in za njim Goy Mollet, vedno bolj utrjuje. Predstavniki enotne socialistične stranke so se te dni ločeno sestali s predstavniki socialistične stranke in komunistične stranke. Uradno poročilo enotne socialistične stranke in KPF pravi, da je «kljub različnim stališčem do nekaterih vprasanj enotnost bolj kot kdaj potrebna». Predstavniki obeh strank so sklenili, da se bodo spet sestali.

Enotna socalistična stranka je objavila še eno izjavo, v kateri omenja stike svojih predstavnikov s predstavniki raznih sindikatov in poudarja, da je enotna socialistična stranka poudarila nujnost čim širše enotnosti proti vojaškemu fašizmu. Kar se tiče stališča do režima, ki naj bi sledil golističnemu, poudarja stranka, da bo zavzela svoje stališče sproti na podlagi razgovorov.

—«»—

Belgijski prsti pri umoru v Usumburi

NEW YORK, 17. — Na seji odbora za skrbništvo v OZN so predstavniki Gvineje, Irana, Malija in Sovjetske zveze obtožili Belgijo, da je sokriva umora predsednika vlade v Urundiju, ki je pod belgijskim skrbništvom. Gvinejski delegat je zahteval takojšnjo preiskavo.

—«»—

Adenauer se sestane s Kennedyjem

BONN, 1 . — Kancler Adenauer je izjavil pred demokristjansko in krščansko-socialno parlamentarno skupino v Bundestagu, da se namerava sestati s Kennedyjem, ko bo spet izvoljen za kanclerja. Dodal je, da «obe strani» želita ta sestanek. Izjavil je tudi, da v primeru ponovne izvolitve ne bo ostal na svojem mestu štiri leta, temveč bo odstopil prej, ker je potrebno, da ima njegov naslednik «dovolj časa, da se pripravi na volitve leta 1965, s tem da se pred temi volitvami vodi posle predsednika vlade». Dodal pa je, da nima namena sprejeti določenega roka za funkcije kanclerja, če bo spet izvoljen. Pripomnil je, da mora imeti kancler proste roke v zunanji politiki, tudi kar se tiče časa.

Danes popoldne je bila prva seja novega parlamenta, ki je bil izvoljen 17. septembra. Za predsednika je bil spet izvoljen Eugen Gerstenmaier.

Še vedno negotovost v Turčiji glede izida nedeljskih volitev

Baje imata republikanska stranka in stranka pravice enako število sedežev v poslanski zbornici - Prva seja parlamenta 25. t. m.

ANKARA, 17. — Se vedno vlada velika negotovost in zmeda glede izida volitev v Turčiji. Državni radio je po nalogu centralne volilne komisije prenehal dajati podatke. Omenjena komisija je edina pristojna za dajanje podatkov. Toda vsi se strinjajo v tem, da je «stranka pravice» dobila večino v senatu. Baje ima okoli 70 sedežev, medtem ko jih ima ljudska republikanska stranka 34. Na tretjem mestu je baje «nova turška stranka» z 29 sedeži.

Voditelj «stranke pravice» general Ragip Gumuspala

Kar se tiče poslanske zbornice, se zdi, da sta obe glavni stranki (stranka pravice in republikanska) približno na enakem položaju s približno 180 sedeži vsaka. Sledi nova turška stranka z okoli 60 sedeži in kmečka stranka s približno 50 sedeži.

Če bodo ti rezultati potrjeni, ne bo mogla nobena stranka vladati sama. Nova turška stranka baje odklanja sodelovanje z republikansko stranko in prav tako tudi s stranko pravice.

Prva nova seja parlamenta bo verjetno 25. oktobra. Obe zbornici bosta na skupni seji izvolili predsednika republike. V poučenih krogih pravijo, da bo kandidiral general Gursel.

—«»—

Zahodne države o tajništvu OZN

NEW YORK, 17. — Skupina delegacij držav Zahodne Evrope je imela danes posvetovanje v zvezi z imenovanjem tajnika OZN. Po posvetovanju so objavili izjavo, v kateri pravijo, da ne bodo sprejeli nobenega sporazuma, če ne bo imela Zahodna Evropa svojega predstavnika v tajništvu. Posvetovanja so se udeležile delegacije vseh zahodnoevropskih držav in tudi skandinavskih držav, Grčije in Turčije.

V azijskih krogih pravijo, da se zdi, da je ameriška vlada «prožna», kar se tiče števila tajnikovih pomočnikov. Sovjetska vlada vztraja, da mora imeti tudi Vzhodna Evropa svojega predstavnika, če ga bo imela Zahodna Evropa. Znano pa je, da se ameriška vlada temu upira.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 17.5, najnižja 15.1, ob 19. uri 16.4; zračni tlak 1007.5 pada, veter 11 km jugo-jugovzhodnik, vlage 92 odst., padavine 4 mm, nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 19.9 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 18. oktobra Luka
Sonce vzide ob 6.25 in zatone ob 17.15. Dolžina dneva 10.50. Luna vzide ob 14.26 in zatone ob 24.00
Jutri, ČETRTEK, 19. oktobra Etbin

Vprašanja svetovalcev v občinskem svetu

Zahteva po znižanju cen obedov v občinskih menzah

Okrog splošne bolnišnice je prevelik ropot - Kako se je končala zadeva s ponarejenim oljem - Obsodba jedrskih poskusov

Na seji tržaškega občinskega sveta so postavili svetovalci tudi razna vprašanja. Svetovalec PSI dr. Bruno Pincherle je dejal, da prihajajo z raznih strani pritožbe glede slabe peke kruha. Zato je vprašal pristojnega odbornika, kako nadzirajo v Trstu peko kruha in kako ugotavljajo, ali ustreza vsem predpisom in koliko prekrškov ugotove na mesec v pokrajinskem kemičnem laboratoriju zlasti glede količine vlage v kruhu. Na to vprašanje mu bo odgovoril odbornik na prihodnji seji.

Drugo vprašanje se je tikalo zvišanja cene obedov v občinskih menzah, 9. avgusta so namreč zvišali ceno za 25 odstotkov, in sicer od 200 na 250 lir, s čimer so močno prizadeli zlasti delavce in stare upokojence, ki hodijo dnevno jest v te menze. Socialistični svetovalci bi zato radi vedeli, zakaj so zvišali to ceno in zakaj so poleg tega zvišali tudi ceno obedov za tujce, ki je že znašala 250 lir na 300 lir. Znano je namreč, da so bile prej menze aktivne ter da so iz dohodkov celo sezidali poslopje za novo menzo na trgu pred postajo. Ko so prvič zvišali ceno za tujce na 250, lir so namreč utemeljili ta povišek le s tem, da so gostilničarji protestirali, ker je hodilo mnogo tujcev jest v občinske menze. Šlo je torej za to, da ne bi delale menze prevelike konkurence gostilnam in restavracijam.

Socialisti bi tudi radi vedeli kdo je sprejel sklep o povišanju in zakaj je bil sprejet ravno pred imenovanjem upravne komisije ENCO (občinske potrošne ustanove). Končno, zakaj niso tega sklepa predložili občinskemu svetu. Dr. Pincherle je predložil tudi resolucijo svetovalcev PSI, ki zahteva, da se cene obedov v menzah takoj znižajo na raven, ki je veljala pred 9. avgustom, to je na 200 lir za domačine in na 250 lir za tujce. Dr. Pincherle je tudi zahteval, naj se postavi resolucija takoj na dnevni red, župan pa je dejal, da mora o tem sklenati občinski odbor. Pripomnil pa je, da je občina že sporočila tisku razloge zvišanja cen obedov v menzi. (No, takšna sporočila bo morala občina poslati vsem časopisom, op.ur.).

Svetovalec PSI odv. Senigaglia je dejal, da je okrog splošne bolnišnice prevelik trušč in ropot, ki moti bolnike. Zato bi morali postaviti na tamkajšnjih ulicah mednarodni znak «H», ki opozarja šoferje, naj vozijo tam mimo čim bolj tiho in ljudi sploh, naj niso preglasni. Podžupan prof. Cumbat je dejal, da so tam že razpostavili razne druge znake, da pa ni vse nič pomagalo. Svetovalec pa je vztrajal na tem, naj le postavijo te znake, morda pa bodo vendarle nekoliko koristili.

Dve zanimivi vprašanj je postavil tudi svetovalec Puecher (PSDI). Zahteval je namreč pojasnil, kako se je končala zadeva s pošiljko olja iz Toskane, ki so ga v Trstu zaplenili, ker je bilo ponarejeno. Tržaški sodnik je takrat izrekel razsodbo, da je za stvar pristojno toskansko sodišče ter odredil, da se olje vrne v Toskano. Tamkajšnji sodnik pa je podjetje oprostil in odredil, da se mu olje vrne. Puecher bi rad vedel, kako je mogel sodnik tako razsoditi, ko pa je pokrajinski kemični laboratorij ugotovil, da je bilo olje ponarejeno.

V drugem vprašanju se je Puecher pritožil, ker je med počitnicami zahteval, naj bi komisija vodje skupin svetovalcev razpravljala o ruskih atomskih poskusih ter jih obsodila. Župan pa je odgovoril, da to ne spada v pristojnost komisije oziroma občine. To po Puecherjevem mnenju ni bilo prav.

Župan mu je odgovoril, da občinski svet po njegovem mnenju ni pristojen za to, da razpravlja o tem ter da je nekoč že zavzel podobno stališče. Ko so napravili namreč Francozi svoj poskus z atomsko bombo v Sahari, ga je svetovalec KPI Tonel v obliki vprašanja obsodil in župan se je pridružil tej obsodbi. Dejal je, da se v tej obliki pridružuje tudi Puecherjevi obsodbi, da pa ne bo dal vprašanje na dnevni red razpravljanja. Se prej pa je prebral celotno takratno Tonelovo izjavo.

Na pobudo ministra Sulla

Danes pri dr. Mazzi sestanek o Felszegy

Delavci pričakujejo, da se bo spor čimprej pravično uredil

Vladni generalni komisar dr. Mazza je sklical na pogajanja predstavnike podjetja Felszegy in sindikalne zastopnike prizadetih delavcev. Pogajanja bodo danes popoldne ob 18. uri na prefekturi. To sklicanje predstavlja za naše področje pomembno novost, saj je prvič, da se komisariat neposredno zanima za neki sindikalni spor, kar pa je v drugih pokrajinah dokaj običajna stvar in mnogokrat neposredno posredujejo prefekture. Do posredovanja vladnega generalnega komisariata je prišlo na pobudo ministra za delo Sulla, ki je v soboto za to pooblastil komisarja dr. Mazzo.

Delavci pričakujejo, da bodo na tem sestanku pravično uredili spor in pri tem upoštevali veljavne pogodbe ter načelna določila ustave. Ni namreč dvoma, da gre v primeru ladjedelnice Felszgey za množične odpuste, ki nimajo nobenega opravičila in torej za grobo protisocialno dejanje. Znano je namreč, da razpolaga ladjedelnica z zadostnimi naročili in ima torej dovolj dela za vse zaposlene delavce.

—«»—

21. t. m. v Bologni

Fašistični tednik iz Tržiča na zatožni klopi

21. t. m. bo pred porotnim sodiščem v Bologni obravnava proti odgovornemu uredniku tržiškega lista «Sentinella d'Italia» Antoniu Guerinu, ki je obtožen, da je žalil čast predsednika FLRJ Tita. Po zakonu je namreč kaznivo žaliti poglavarje držav. Razprava bo v Bologni in ne v Trstu, da ne bi prišlo do kakeka pritiska na porotnike («legittima suspicione»).

Podoben proces je bil že v Rimu proti odgovornemu uredniku šovinističnega ezulskega tednika «Difesa Adriatica» Silvanu Dragu, toda so ga prekinili, ker je sodno ministrstvo prepozno vložilo tožbo. Sedaj pa poroča prav ta list o prihodnjem procesu tako, da bi ga ministrstvo spet moralo tožiti zaradi zalitve poglavarja tuje države. Gre torej za zakrknjeno izzivanje in hujskanje, saj govori o Titovi časti med narekovaji, o pogubonosnem individuumu, ki da je odgovoren za podlosti, izvršene v škodo «našega ljudstva», o groznih zločinih itd.

Vsi ti begunski časopisi torej nočejo nehati s hujskaško gonjo, ker ne marajo pomirjenja na meji in mirnega sožitja med tukajšnjimi prebivalci in obema državama. Če kdo opozarja na to, se sklicujejo na svobodo tiska, češ da ne morejo nikomur zavezati jezika. Toda tu ne gre za golo svobodo tiska, marveč za dostojnost. Formalno listi pač pišejo kar hočejo, nakar morajo odgovarjati morebiti pred sodiščem. Toda ti listi dobivajo podporo in kdor jim jo daje, je dejansko, čeprav ne formalno, odgovoren za vse njihove sramotne izlive. Ravno zato je sklicevanje na svobodo tiska čista hinavščina.

Po nesreči na žičnici Mont Blanca

Tržačanki vložili tožbo proti francoskemu ministru

Mati in hči zahtevata skupno 55 milijonov 750.000 lir odškodnine za smrt moža in sina, ki sta se ubila pri hudi nesreči, ko je francosko vojno letalo pretrgalo kabel žičnice

Iz Parliza je prišla vest, da je Ofelia Biancolini iz Trsta, ki je izgubila svojega 45 let starega moža Adolfa ter 12 let starega sina Laura v hudi nesreči, ki se je pred nedavnim zgodila v Valle Blanche, tožila Francijo za odškodnino.

Nesreča v Valle Blanche, kjer je francosko reakcijsko letalo pretrgalo vlečni kabel žičnice, je zahtevala smrt šestih oseb, ki so bile v kabinah žičnice, devet oseb pa je bilo hudo ranjenih. Ker je bilo letalo, ki ga je upravljal kap. Ziegler, last francoskega vojaškega letalstva in spada torej pod ministrstvo za vojsko, je tožba naperjena proti načelniku tega ministrstva, in sicer ministru Pierru Messmerju. Tožba je osnovana na členu 36 zakona od dne 30.9.1955, ki med drugim pravi, da je «Najemnik» letala odgovoren za vso povzročeno škodo, ki bi jo letalo povzročilo neposredno na zemeljski površini. In ker je torej letalo last francoske države in je v uporabi ministrstva za vojsko, je torej po zakonskih določilih lahko minister posredno odgovoren za nesrečo.

Vloga na javno tožilstvo, ki jo je v imenu vdove vložil pariški odvetnik Monneray, nato podrobneje razčlenjuje odškodninske zahteve. Vdova zahteva za izgubo moža 30 milijonov lir materialne odškodnine ter 6 milijonov lir za moralno škodo, nadalje zahteva 6 milijonov lir za moralno škodo ob izgubi sina Laura ter končno 250 tisoč lir za stroške prevoza obeh trupel ter pokop. Skupno torej 42 milijonov 250 tisoč lir. Tudi njena hčerka Bianca, ki ima sedaj 18 let, zahteva odškodnino, in sicer 12 milijonov lir za moralno škodo ob izgubi očeta ter 1,5 milijonov lir za moralno škodo ob izgubi brata. Obe skupaj zahtevata torej 55 milijonov 750 tisoč lir odškodnine ali 45 milijonov lahkih frankov.

Razprava bo na civilni sekciji sodišča v Bonnevillu. Zastopnik Biancolinijeve je znan pariški odvetnik, kateremu je zadevo poveril tržaški odvetnik Ezio Volli. Odvetnik Monneray je izjavil, da ni moč reči, kdaj bo razpisana razprava, kajti država mora najprej «odgovoriti» na tožbo, ki jo je poslal v imenu Biancolinijeve. Če bo prišlo do priziva — z ene ali druge strani — bo nova razprava pred prizivnim sodiščem v Chamberiju. Končno je pariški odvetnik še izjavil, da ni nujno potrebna prisotnost Biancolinijeve na bodočem procesu.

—«»—

Obvestilo članom sindikata slovenske šole v Trstu

Na sedežu sindikata slovenske šole bo pričenši od 18. t. m. vsako sredo od 18. do 19. ure nekdo za problematiko srednjih šol in vsak petek od 18. do 19. ure nekdo za problematiko osnovnih šol in otroških vrtcev.

ODBOR

—«»—

* Urad pokrajinskega zdravnika sporoča, da je treba prošnje za pristop k izpitom, ki so potrebni za dosego dovoljenja za uporabljanje strupenih plinov, predložiti do 31. t. m. Podrobnejše informacije nudi omenjeni urad v vladni palači, soba št. 46.

—«»—

* Veleposlanik nacionalistične Kitajske v Rimu je s svojim spremstvom včeraj obiskal ladjedelnico Felszegy, kjer gradijo trenutno dve ladji za Formozo. Veleposlanik se bo zavzel, da se bodo pogajanja za gradnjo dveh novih 12.500-tonskih ladij ter ene 5.500-tonske ladje čimprej in ugodno zaključila.

—«»—

Snoči po televiziji

Lepa, toda neobjektivna reportaža o Krasu

Italijanska televizija je sinoči posredovala filmsko reportažo o tržaškem Krasu, ki so jo priredili Franco Decleva, Tino Ranieri in G.A. Vitroti.

S tehnične plati je bila reportaža dobro zamišljena in prav tako dobro tudi posneta, čeprav moramo avtorjem očitati neobjektivnosti ali vsaj namerno prikrivanje določenih dejstev. V sinočnji oddaji so bila namreč prikazane ne samo karakteristike Krasa, temveč tudi razne dejavnosti, ki se nanašajo na to področje. Tako smo na primer slišali prof. Pollija, ki je obrazložil znanstvena raziskovanja v kraškem podzemlju, prof. Lono, ki je govoril o kraškem rastlinstvu, prof. Meuccija, ki je prikazal značilnosti kraških jam in druge znanstvenike. Reportaža je nadalje prikazovala prirodne lepote tržaškega Krasa, zlasti Glinščico in jamo pri Briščikih, omenjala je skrivnost Timava (tu je bilo videti Škocjanske jame, vendar se komentator ni poštrudil povedati, da so jame onstran meje) itd.

Precejšen poudarek je bil na raznih gospodarskih dejavnostih. Tako je bilo videti delovanje štivanske papirnice, delo v nabrežinskih kamnolomih (g. Sonzogno je tu povedal, da izrujejo in izvozijo letno 50.000 ton kamna in da povpraševanje še vedno narašča), promet na obmejnih blokih, trgovino z živino, Tržačane, ki prihajajo na izlete v kraške vasi itd. — le človeka, ki biva na tržaškem Krasu, ni bilo videti. Ni bilo videti delavca, ki odhaja na delo v Trst, ni bilo videti kmeta, ki se muči na tej zemlji, ni bilo videti ljudi, ki živijo v kraških vaseh. Če so avtorji reportaže omenjali pragodovinskega človeka, Rimljane in Venete, tedaj bi vsaj besedico zaslužili tudi ljudje, ki danes živijo na tej zemlji. Kajti prebivalci tržaškega Krasa niso delavci, ki pogozdujejo goličave, niso speleologi ki raziskujejo jame, niso alpinisti, ki plezajo po stenah Glinščice in ne izletniki, ki prepevajo ob pogrnjenih mizah na dvoriščih kraških gostiln.

Zato reportaža ni bila popolna, saj ni prikazala ljudi in njihovega življenja. In zato je neobjektivna, ker so avtorji vseskozi strmeli za tem, da ne bi niti z eno besedico, niti z eno sliko povedali, da živijo na tem kraškem svetu Slovenci.

Čudimo se, da je vodstvo RAI dopustilo tako nepopolno in izmaličeno prikazovanje življenja na tem koščku zemlje, saj sta kras in človek, ki na njem živi, najtesneje povezana. Zato je reportaža zavedla italijanske gledalce, ki bodo živeli bodisi v prepričanju, da je tržaški Kras neobljuden ali pa da so njegovi prebivalci oni jamarji, planinci in izletniki, ki so jih videl med oddajo.

—«»—

Vpisovanje v tečaje modernih tujih jezikov

Ravnateljstvo Centra za politične, gospodarske in socialne študije v Trstu sporoča, da je bil zaključek vpisovanja v tečaje za pouk modernih tujih jezikov podaljšan do 20. t. m.

Za sprejem v tečaje je treba izpolniti posebne obrazce, ki jih interesenti dobijo na tajništvu centra.

V tečajih se poučujejo sledeči jeziki:

Angleščina, francoščina, nemščina, ruščina, slovenščina in srbohrvaščina.

Tečaje bodo vodili, kot pretekla leta, prevajalci in tolmači, ki so diplomirali na šoli za moderne jezike na tržaški univerzi in bodo poučevali na nov praktičen način, ki je v skladu z najmodernejšimi pedagoškimi sistemi.

Tečaji so strokovnega značaja. Zato tečajnikov ne bodo vprašali, kakšno šolo so dovršili. Starost tečajnikov je neomejena. Ob zaključku tečaja bodo razdelili diplome. Za informacije naj se interesenti obrnejo na sedež centra v Ul. Machiavelli 15-II vsak dan od 16. do 20. ure.

—«»—

Podlegel je poškodbam prometne nesreče

Na II. kirurškem oddelku je včeraj ob 2.45 podlegel hudim poškodbam 48-letni Stanislav Polh iz Ul. Fabio Severo 37, ki se je predvčerajšnjim ponesrečil z motorjem pri Katinari. Polh se je v ponedeljek ponoči vozil z motorjem, na katerem je sedel tudi njegov 50-letni brat Avguštin, po Reški cesti proti Katinari. Na katinarskem trgu je motorist zgubil ravnotežje, ker mu je nenadoma postalo slabo, in ga je zaneslo na desno stran cestišča, kjer je trčil v skuter, ki je tam parkiral.

Najbolj se je poškodoval Stanislav, ki so ga sprejeli na II. kirurški oddelek s pridržano prognozo, ker se je hudo ranil in pobil po obrazu in glavi; njegov brat Avguštin, ki so ga tudi sprejeli na isti oddelek, bo okreval v desetih dneh.

—«»—

Z avtom v žensko ko je prečkala cesto

Pred vhodom v Predor Sandrinelli je včeraj popoldne 29-letni Antonio Marussi iz Ul. Roncheto 51 povozil z avtom 79-letno Adele Travaglia vd. Silli iz Ul. Risorta 1, ki je tam prečkala cesto. Ženska se je pobila po levi rami in po bokih, zaradi česar se bo morala zdraviti dober teden.

Drevi ob 20.30 bo v Gregorčičevi dvorani v Ulici Geppa 9

debata o «Hamletu»

Ob navzočnosti režiserja, vsega ansambla ter uprave bo debato vodil

prof. dr. Josip Tavčar

Vabimo občinstvo, da se te — med nami povsem nove prireditve — udeleži in da s svojim mnenjem tudi poseže v debato.

Žaključna faza popisa prebivalstva

Jutri bodo začeli pobirati popisne pole

Vsi tisti, ki niso še prejeli popisnih pol, naj gredo ponje na sedeže popisnih sekcij

Jutri se bo zaključilo trodnevno razdobje, ko popisovalci niso hodili k družinam in ko so družine lahko izpolnile vse obrazce za popis prebivalstva. Še vedno ni mogoče točno ugotoviti, koliko je pravzaprav na našem področju družin, vendar pa kaže, da bo rezultat popisa nekoliko nižji, kot je rezultat običajnih statističnih ugotavljanj, ki jih napravijo na osnovi podatkov anagrafskega urada. Tako so na primer do sedaj v tržaški občini razdelili 96 tisoč družinskih listov, medtem ko obstaja po podatkih anagrafskega urada za avgust okoli 106 tisoč družin. Razlika se bo nedvomno občutno znižala, saj bodo številne družine same šle po popisne pole, ki jih niso pravočasno prejele, poleg tega pa bodo popisovalci pri drugem podrobnejšem «obhodu» prav gotovo «odkrili» še številne družine.

V zvezi z izpolnjevanjem pol ponovno opozarjamo na naslednja navodila:

1. Izpolniti je treba uradne dokumente (italijanske in to družinski list v *dveh izvodih*, ostale (vprašalno polo za podjetja, vprašalno polo za krajevne enote in list stanovanjske skupnosti) pa v enem samem izvodu. Vse te pole iz polnite v *slovenščini*.

2. «1. odsek — splošni podatki družinskega lista» izpolni popisovalec, vse ostale rubrike pa družinski poglavar. V vsakem primeru, ko kdo ne ve, kaj bi točno napisal v neko rubriko, naj raje pokaže na popisovalca, ki bo nudil vsa potrebna pojasnila.

3. V enajsto kolono bodo vse slovenske družine napisale za *vsakega družinskega člana posebej «slovensko»*. V primerih mešanih zakonov pa napiše žena slovenskega porekla (iz slovenske družine) v to rubriko «slovensko, mož italijanskega porekla pa «italijansko».

Isto načelo velja tudi za vse druge vrste sostanovalcev, ki jih prav tako vpišemo v družinski list. To je primer hišnih učiteljev, slug in služkinj, ki morajo od družinskega poglavarja zahtevati, da vpiše v enajsto kolono jezik, ki so ga uporabljali v družini iz katere izvirajo. Za slovensko služkinjo mora torej družinski poglavar napisati v enajsto kolono: «slovensko».

Podobno je tudi za skupnosti, kjer se izpolnjuje obrazec posebne vrste (list stanovanjske skupnosti) in kjer mora načelnik take skupnosti vsakega stanovalca vprašati, kakšen jezik naj napiše v enajsto kolono in kar mora seveda tudi vsakdo zahtevati.

Ponovno tudi opozarjamo, da morajo vsi oni, ki popisnih pol niso prejeli, osebno ponje na sedež popisnih sekcij. V okoliških občinah so ti sedeži na županstvih.

V tržaški občini pa so za razne mestne predele ti sedeži naslednji:

Sv. Vid — občinska izpostava Ul. Madonna del Mare št. 13.

Staro mesto — nova palača, Ul. Teatro Romano 15-I., soba št. 116.

Novo mesto — nova palača, Ul. Teatro Romano 15-I., soba št. 118.

Nova mitnica — nova palača, Ul. Teatro Romano 15-I., soba št. 137.

Stara mitnica - A — rikreatorij Padovan, Ul. Settefontane 45 (področje okoli splošne bolnišnice).

Stara mitnica - B — občinska izpostava, Ul. dei Leo 3 (področje okoli ubožnice).

Sv. Jakob — rikreatorij Pitteri, Ul. sv. Marka 5.

Čarbola — rikreatorij — Zgornja Čarbola 654.

Skedenj — rikreatorij Gentilli, Skedenjska ulica 127.

Zgornja Magdalena — občinska izpostava, Ul. Marenzi 6.

Spodnja Magdalena — občinska izpostava, Ul. Puccini št. 48.

Rocol — rikreatorij Padovan, Ul. Settefontane 45.

Kjadin — rikreatorij Lucchini, Ul. Biasoletto 14.

Vrdelca — občinska izpostava, Lonjerska cesta št. 1.

Kolonja — rikreatorij Nordio, Školjet 22.

Škorklja — nova palača, Ul. Teatro Romano 15-I., soba 117.

Rojan — rikreatorij Brunner, Ul. Solitro 10.

Greta — rikreatorij Brunner, Ul. Solitro 10.

Barkovlje — rikreatorij, Miramarski drevored 131.

Prosek in Križ — občinska izpostava na Proseku.

Opčine — občinska izpostava na Opčinah.

—«»—

* Ko je včeraj opoldne 57-letni Francesco Rubesa iz Ul. Meucci 10 stopil z vlačilca «Velox», se je spotaknil in je nerodno padel. Pri tem si je verjetno zlomil stopalo desne noge, zaradi česar so ga sprejeli na ortopedski oddelek in se bo moral zdraviti od 20 do 40 dni.

Policija ima vedno mnogo dela s tatovi

Vozila, glavna tarča dolgoprstnežev - V točilnici pri Sv. Soboti so odnesli 30.000 lir

Te dni so si na komisariatih javne varnosti kar sledile prijave raznih tatvin. Domenico Crevatin s Trga Giarizzole 2 je prijavil, da mu je nekdo ukradel lambreto, ki jo je parkiral blizu doma. Redento Radin iz Ul. Valmaura je prijavil, da so neznanci vdrli v točilnico pri begunskem taborišču pri Sv. Soboti ter odnesli 30.000 lir v gotovini. Neznanci so ukradli avto, ki ga je Francesco Baldassi iz Ul. Romagna 75 parkiral blizu svojega doma. Nekdo pa je ukradel štiri ribiške mreže, ki jih je v Grljanu pustil v morju 53-letni Giusto Chelleri iz Miramarskega drevoreda 109.

Policija vodi preiskavo, da bi našla krivce, medtem pa so agenti komisariata pri Sv. Soboti odkrili in prijavili sodišču tatu, ki je ukradel 18-letnemu Adjelku Visiču iz begunskega taborišča pri Sv. Soboti, kovček, v katerem je imel obleko in druge svoje stvari, v skupni vrednosti 40 tisoč lir. Visič je dejal, da je bil za nekaj časa odsoten, ko pa se je vrnil, je zapazil, da mu je nekdo ukradel kovček, ki ga je imel pri svoji postelji. Funkcionarji komisariata so takoj začeli poizvedovati in so sumili 18-letnega Mira B., ki stanuje v istem taborišču. Priznal je svojo krivdo in povedal, da je ukradeno blago skril med kamenje blizu nove stavbe, ki jo gradijo blizu taborišča. Prijavili so ga sodišču za mladoletne zaradi tatvine.

—«»—

Hotel je oropati priložnostno «prijateljico»

Agenti letečega oddelka so aretirali in prijavili sodnim oblastem zaradi ropa 26-letnega Rina Piccina iz Vittoria Veneta. Piccin, ki je po poklicu šofer, je v soboto prišel v Trst in okrog polnoči je iskal družbe v nekem baru v Barkovljah. Nagovoril je 31-letno Roso B., s katero je kmalu sklenil prijateljstvo. Nato sta se dogovorila in sta skupaj odšla v njeno stanovanje. Okrog tretje ure je Piccin izročil svoji «prijateljici» 10.000 lir in je hotel oditi iz stanovanja. Pri tem pa je naglo zagrabil torbico, ki jo je ženska imela na nočni omarici. Hotel je zbežati; ženska pa je skočila za njim, da bi mu odvzela torbico. Spoprijela sta se, toda Piccin se je krepko branil in se rešil ter naglo zbežal. Ženska, ki je bila opraskana po rokah, je takoj nato odšla na kvesturo in tam prijavila vso zadevo.

Agenti letečega oddelka so takoj začeli iskati krivca, ki so ga v dobri uri našli v tovorniku pri Sv. Andreju. Odpeljali so ga seveda na zaslišavanje, nato pa prijavili sodišču.

—«»—

«Če piješ, ne vozi če voziš, ne pij»

«Če piješ, ne vozi, če voziš, ne pij». To pravilo mora veljati za vse šoferje, sicer se lahko zgodijo nesreče, ali pa sledi proces, ker pač cestni zakon strogo prepoveduje vožnjo v vinjenem stanju. O tem se bo lahko prepričal 43-letni Marino Figelli iz Ul. Concordia 4, ki so ga agenti prometne policije zasačili v noči med sobolo in nedeljo, ko je vinjen vozil avto po Istrski ulici. Aretirali so ga in prijavili sodišču, ker je vozil v vinjenem stanju.

—«»—

Neroden padec

Na Trgu sv. Frančiška se je včeraj dopoldne spotaknil ob bencinsko črpalko 81-letni Giovanni Zorn iz Ul. Rismondo 3. Padel je in se pobil ter ranil po levi nogi, ki si jo je verjetno tudi nalomil. Z rešilnim avtom so ga pripeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Pravijo, da bo okreval v 10 ali 40 dneh, če ne bodo nastopile komplikacije.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 17. oktobra 1961 se je v Trstu rodilo 14 otrok, umrlo pa je 10 oseb.

UMRLI SO: 79-letni Lorenzo Gobbato, 32-letni Umberto Candioli, 70-letna Ludmilla Pertot por. Faggi, 76-letna Giuseppina Musina vd. Carli, 78-letna Emilia Daneu vd. Signoretti, 48-letni Stanislav Povh, 70-letni Antonio Flora, 80-letna Maria Tommasini vd. Enenkel, 79-letna Maria Papo vd. Bravini, 63-letna Emilia Ines Ragusin por. Vidoli.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Barbo-Carmiel, Trg Garibaldi 5; Benussi, Ul. Cavana 11; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36; Alla Minerva, Trg. sv. Frančiška 1; Ravasini, Trg Libertà 6.

Valute

	Trst
dolar	621.50
švicarski frank	143.95
funt šterling	1750.—
francoski frank	125.—
marka	155.65
šiling	23.97
pezeta	10.30
dinar	0,70
marengo	4900.—
zlato	707.—

KINO

Nazionale 14.00 17.50 in 21.45 «Spartacus», technicolor. Kirk Douglas, Laurence Olivier, Jean Simmons, Peter Ustinov.
Fenice 15.30 «Don Camillo, monsignor naspolo», Fernandel, Gino Cervi.
Excelsior 15.30 «La viaccia» — Jean Paul Belmondo, Claudia Cardinale. Prepovedano mladini.
Grattacielo 16.00 «Navarone gre topovi». Eastmancolor. Gregory Peck, Anthony Quinn, David Niven.
Arcobaleno 16.00 «Il Federale». Ugo Tognazzi.
Supercinema 16.00 «Monika in želenje». Prepovedano mladini. Zadnji dnevi.
Alabarda 16.00 «Zakonski mož na kongresu». Walter Chiari in Jacqueline Sassard. Prepovedano mladini. Zadnji dan.
Aurora 16.30 «Sabotažan». Prepovedano mladini.
Cristallo 16.30 20.45 «Ben Hur». Jack Hawkins, Carlton Heston. Četrti teden. Zadnji dnevi.
Garibaldi 16.00 «Absalon, moje in ženske». Zabavni film.
Capitol 16.00 «Jaz ljubim tebe, biš». Technicolor. Prepovedano mladini.
Impero 16.30 «Suzy Wong in njen svet». Prepovedano mladini.
Italia 16.00 «Lahko noč, gospod odvetnik». Alberto Sordi in Giulietta Masina. Zadnji dan.
Massimo 16.00 «Veseli pesnik in začarana ladja». Stan Laurel in Oliver Hardy. Zadnji dan.
Moderno 16.00 21.45 Lucio Ciarno in Pupa Paris v reviji «Milijarderji». Na platnu film Fabrizi in današnja mladina.
Astoria 16.30 «Gazebo». — Glen Ford, Debbye Reynolds.
Astra 16.30 «Judežev sin». Prepovedano mladini.
Vittorio Veneto 16.15 «Sredozemlje». Franco Fabrizi. Prepovedano mladini.
Ideale 16.00 «Tempelj zlomljenih krtov».
Marconi 16.00 «Nebesa so jih poslali». Technicolor. Eleanor Parker, Fleming, Dana Andrews.
Abbazia 16.00 «Kleopatrine noči». Technicolor. Linda Christian, Ettore Manni.
Odeon 16.00 «Gola v neurju». Howard Keel, Anne Heywood.
Skedenj 16.00 «Kače, miši in ženske». Slikanice v technicolorju.

RAZNA OBVESTILA

Narodna in študijska knjižnica v Trstu

poziva vse one, ki se nameravajo udeležiti letos tudi nemščine, da se čimprej vpišejo.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 18. t. m. ob 19.30 film Globe
VPRAŠANJE POLTI
(Questione di pelle)
Mladini pod 16. letom vstop prepovedan

Čimprej v
«SUPERCINEMA»
Tri leta dela
127 milijonov dolarjev
Producent, režiser in igralec
JOHN WAYNE

LA BATTAGLIA DI ALAMO
Edina dvorana opremljena v TODD - AO TECHNICOLOR

Kino na Opčinah
predvaja danes 18. t. m. ob 18. uri Metro film

Iz sodnih dvoran

Razprava proti Marchesichu odložena zaradi negotovosti v sodnem postopku

Eno leto in 20 dni zapora za napad na ljubljeno žensko
Trije prijatelji z juga obsojeni zaradi kraje

Na kazenskem sodišču, ki mu je predsedoval dr. Boschini, se je moral včeraj zagovarjati 51-letni Vittorio Babici od Spodnje Magdalene št. 28, ki je bil obtožen, da je povzročil zelo resne telesne poškodbe 28-letni Marielli Alberti, ki je živela skupno z njim nekaj let. Sodišče ga je obsodilo na eno leto zapora in 20 dni pripora.

Babici je pred nekaj leti prišel v Trst iz Izole, kjer je prej živel s svojo ženo, ki jo je zapustil. Imel je srečo, ker je naslednje leto dobil na «Totocalcio» dva milijona lir. Tedaj se je spoznal z Mariello, s katero sta skupno živela šest let in imela hčerko, ki je sedaj stara 4 leta. Skraja je šlo vse gladko in brez prepirov, nato pa so se njuni odnosi poslabšali. Ženska mu je očitala, da je preveč ljubosumen in ga je zapustila, ker se je naveličala takega življenja; on pa ji je očital, da ga je izkoriščala in mu zapravila denar.

Nekega dne preteklega julija je Babici zapazil Mariello v mestu. Sledil ji je skoraj do njenega doma in jo podrl z motornim kolesom, ko se je peš vračala domov. Nekoliko se je pobila in mu je to očitala. Začela sta se prepirati, Babici pa je potegnil iz žepa nož ter jo napadel. Hudo jo je ranil po obrazu, nato pa zbežal, toda agenti javne varnosti so ga čez nekaj ur že imeli v rokah in ga aretirali ter izročili sodišču.

* * *

Na kazenskem sodišču je bila včeraj zelo kratka razprava, ker so proces odložili v pričakovanju, da se ustavno sodišče izjasni glede legitimnosti člena 656 kazenskega zakonika, ki je v nasprotju s členom 21 ustave.

Na zatožni klopi je bil Giordano Marchesich, odgovorni urednik indipendentističnega lista «L'Indipendenza», ki je 15. septembra objavil članek glede veljavnosti vojaške obveznosti na Tržaškem področju. Članek trdi, da vojaška služba ni na našem področju obvezna, ampak prostovoljna. Zaradi tega so glavnega urednika prijavili sodišču, češ da je objavil lažnjivo vest, ki bi lahko motila javni red.

Že v začetku razprave je javni tožilec De Franco predlagal, naj se proces odloži, dokler se ne bo ustavno sodišče izjasnilo glede prej omenjenih členov kazenskega zakonika in ustave, ki zagotavlja državljanom popolno svobodo pri izbiri sredstev in načina, da lahko izrazijo svoje ideje in kritike.

* * *

Lansko poletje so v naše mesto prišli z juga 27-letni Cirillo Spatuzzo, 25-letni Antonio Longobardi in 54-letni Mario Lorato. Pripeljali so se z avtom «Fiat 1100» starejšega tipa, toda ne kot turisti; imeli so pač svoje načrte in namene. Lotili so se avtomatskih aparatov za zvečilni gumi in lešnike. V devetih dneh so ukradli kar deset avtomatov v Ul. Frausin, v Istrski ulici, v Ul. Battisti, Ul. Cavana, v Korzu Cavour, na Trgu Stare mitnice itd.

Spatuzzo in Longobardi sta v noči med 24. in 25. avgustom hotela ukrasti druge avtomate, a se jima ni posrečilo. Kljub temu sta vztrajala in sta 26. avgusta ponoči hotela ukrasti avtomat pred neko trgovino v Korzu Cavour. Pri tem pa sta si opekla prste, ker sta ju zasačila nočni stražar in lastnik trgovine. Aretirali so ju in jima izprašali vest ter prišli na sled Loratu, ki so ga tudi obtožili, da je ponoči ukradel v neki trgovini v Ul. C. Battisti obleke v skupni vrednosti 150 tisoč lir. Razen tega so Spatuzza obtožili, da je vozil avto brez šoferske knjižice.

Kazensko sodišče je 25. novembra lani obsodilo Lorata na tri leta in en mesec zapora ter 20.000 lir globe, Longobardija na pet mesecev in 10.000 lir globe, Spatuzza pa na eno leto in sedem mesecev zapora ter 17.000 lir globe.

Prizivno sodišče je včeraj potrdilo razsodbo za vse obtožence, razen za Lorata, kateremu je zdaj znižalo kazen na dve leti zapora in 50.000 lir globe.

—«»—

V ubožnici ga je zadela kap

Včeraj popoldne je 59-letni Henrik Tavčer, ki je stanoval v Ul. Pondares 5, šel na obisk k svoji sestri, ki živi v zavodu za reveže v Ul. Pascoli. Nesrečneža je postalo slabo že v veži in je padel nezavesten na tla. Vratar mu je priskočil na pomoč in nemudoma poklical rešilni avto, toda bilo je že prepozno, ker je Tavčerja zadela srčna kap in je bil pri priči mrtev.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST-UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559
PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II, — Tel. 33-82
UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338
NAROČNINA
Mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v t.ečnu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarieva ulica 3-I, tel. 21-982, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14/3-375

KONKRETNIH PODATKOV NI, SO PA UTEMELJENE DOMNEVE

Tudi LR Kitajska se pripravlja za vstop v klub atomskih držav

Velike zaloge urana - Štirje veliki atomski reaktorji - Povečana proizvodnja električne energije - Pospešeno šolanje strokovnjakov - Prvi poizkus

Znanstveni sodelavec ameriškega lista «New Leader» je zbral nekaj «dokazov» o tem, kako LR Kitajska postaja že atomska sila. Kot bomo videli, konkretnih dokazov ni, pač pa so posamezni piščevi zaključki bolj dokaz določenega strahu pred Kitajsko, kot pa konkretnih podatkov. Toda to ne zmanjša resnosti problema, kajti čim več bo teh atomskih sil, tem večja bo nevarnost, če drugače ne, samo zaradi «potrebnih» atomskih poizkusov, ki nam zastrupljajo ozračje in kvarijo zdravje milijonom ljudi.

«Kitajska nima lastnega atomskega orožja», je izjavil kitajski minister za zunanje zadeve Čenji maja 1958. leta, kmalu po drugi kvemojski krizi. «Toda imeli ga bomo v bodočnosti», je dodal. Mesec dni pozneje sta prvi nuklearni reaktor in ciklotron začela v Pekingu obratovati. Postavili so ju s pomočjo Sovjetske zveze.

Od leta 1958 je določeno število vodilnih svetovnih komunistov včasih namigovalo na pekinški atomski program. Februarja 1960. leta je n. pr. Anastaz Mikojan, ki je bil tedaj na uradnem obisku v Norveški, omenil, da bo Kitajska, v kolikor jedrski poizkusi ne bodo prepovedani, kmalu imela atomsko orožje. Kmalu zatem je ob svojem obisku Burmi premier Čenlaj sporočil, da bo Peking verjetno do leta 1965 zgradil svoje podmornice na atomski pogon. Od nedavnega pa diplomati zahodnih dežel trde, da je lanskega novembra predsednik Liušaoči na nekem sprejemu izjavil, da bo Kitajska kmalu postala atomska sila.

Kakšen napredek so napravili Kitajci v teku zadnjih treh let glede atomske energije v vojaške namene? Razumljivo je, da se atomski program Pekinga čuva v strogi tajnosti, vendar se je nekaj moglo zvedeti. Znana so naslednja osnovna dejstva:

1. — Kitajska ima velike zaloge urana in torija. Uran — verjetno v velikih količinah je koplje, zbira in dobavlja Sovjetski zvezi že nekaj let v Sikjangu in tudi v drugih področjih.

2. — Kitajska ima najmanj štiri velike jedrske reaktorje. Po indijskih in japonskih virih so ti v Sianu na reki Bej, v Čunkingu ob Rumeni reki, v Pekingu in nekje v Mandžuriji. Lanskega novembra je Liušaoči v Moskvi omenil, da te ti reaktorji morejo uporabljati tako v miroljubne kot vojaške namene.

3. — Mnogi strokovnjaki sumatrajo, da je bilo na Kitajskem doslej izvršenih nekaj atomskih poizkusov in to v zadnjih šestih letih. Do ene jedrske eksplozije je prišlo 16. leta 1955 v Sinkjangu. Japonski viri omenjajo manjšo eksplozijo v poletju 1955 blizu Lančova, mesta v severozahodnem delu Kitajske, ki da je središče kitajskega jedrskega in raketnega programa. Prva kitajska atomska bomba je morda bila dejansko že preizkušena.

Obstajajo znaki, da se je Peking lotil tekme jedrskega orožja po poti, ki gre preko izolacije urana iz izotopov. Vse atomske sile (vključujoč tem tudi Francijo) so morale najprej s proizvodnjo na široko iskati s pomočjo tako imenovane metode plinske difuzije. Naprave za plinsko difuzijo pa terjajo ogromno količino energije. Značilno je, da je od leta 1958 Kitajska naglo večati svojo proizvodnjo električne energije.

4. — Kitajska se verjetno ukvarja tudi z gradnjo raket srednjim dometom, morda tudi medcelinskih raket. Zdi se, da je zgrajena rampa za izstreljevanje raket v Lančovu in da se velika sredstva troši za razvoj raketne tehnike. Glede tega ima Peking na razpolago dr. Cušenciena, ki je eden najbolj znanih svetovnih znanstvenikov za raketne motorje. Bil je svetnik pri ameriškem letalstvu v času prve svetovne vojne in bil kot tak v ključnih raziskovalnih laboratorijih v kalifornijskem tehničnem inštitutu. In ni izključeno, da igra danes vlogo Roberta Openheimerja ali Wernhera von Brauna.

Doslej niso na kitajskem osvojilo, a pomočjo radarja zaščitnih dežel, odkrili nobenih raketnih poizkusov raket, toda veriga raketnih izstrelišč, ki so usmerjene proti Formozi, se seveda baje gradi vzdolž vse obrežje Južne Kitajske. Dobro poučeni opazovalci na Japonskem pričakujejo, da bo Peking 1962. leta začel s poskusnimi raketnimi poizkusi.

5. — Kitajska posveča razvoju znanosti veliko pozornost. Dr. Čuenšeng, tajnik akademije znanosti, je govoril o tem, da bi Kitajska prodrla na vrh v nekih novih tehnikah in važnih obrobnih področjih znanosti, kot so jedrska tehnika, poluprevodniki, radioelektronika, avtomatizacija, kozmična fizika, biofizika itd.

Ko je leta 1955 kitajska vlada izbrala deset glavnih področij znanosti za hitrejši znanstveni razvoj, je bila jedrska fizika na vrhu seznama. Več kot deset kitajskih vseučilišč se sedaj ukvarja z jedrskim programom.

Poleg tega pa je najmanj 950 Kitajcev šlo skozi atomske laboratorije v Dubnem pri Moskvi. V Dubnem je eden najbolj znanih svetovnih centrov za raziskovanja na področju teoretične atomske fizike. Tretjina objavljenih študij o delih v Dubnem pa odpade na kitajske avtorje.

Koliko časa bo potrebno, da bi se Kitajci v moderni znanosti izenačili z Zahodom? Po mnenju prof. Roberta Beyera s vseučilišča Braum «se v tej tekmi močno trudijo.... Stanje je danes na Kitajskem podobno stanju v Sovjetski zvezi leta 1950. V časovnem obdobju, ki ne bo daljše od onega, ki je bil potreben Sovjetom, smemo pričakovati, da se bo fizika v moderni Kitajski po svojih uresničenjih mogla kosati s sovjetsko in zahodno...».

Dr. Bančisjan, ameriški kemik, ki je nekoč odpotoval na Kitajsko in se od tam ponovno vrnil v ZDA, je rekel: «Vse, kar oni delajo, je namenjeno enemu cilju: prekositi Ameriko.»

Stare stereotipne predstave težko izumirajo. V ZDA si predstavljo Kitajsko kot nazadnjaško deželo, ki bi v moderni znanosti ne mogla spraviti v nevarnost kakršne koli napredne zahodne dežele. (Ni dolgo tega, ko smo imeli v bistvu enako predstavo o Sovjetski zvezi). Ni izključeno, da bo v prihodnjih desetih letih Kitajska postala ena od večjih samostojnih atomskih sil, država z vodikovimi bombami in balističnimi raketami. Ko bo do tega prišlo, bodo morale ZDA igrati vsako svojo diplomatsko karto z največjo previdnostjo ali pa bodo vpletene v najbolj katastrofalno vojno vse njihove zgodovine. *(New Leader)*

Delavka v hrastniški steklarni dokončuje lepo serijsko vazo z vrisavanjem ornamentov

NEKAJ PODATKOV O TRŽAŠKI TRGOVINI Z LESOM

Les - važna postavka tržaškega pristanišča

Od januarja do avgusta letos je dovoz eksotičnega lesa dosegel 55.577 ton, dovoz iz zaledja pa blizu 100.000 ton

Gospodarski komentatorji poudarjajo, da se tržaško pristanišče v vedno večjem obsegu bavi z manipulacijo lesa. To je sicer res samo do neke mere, kajti pojem manipulacije je nekoliko širši kakor golo razkladanje, nakladanje in določanje nadaljnje destinacije, ko gre za blago v tranzitu. Manipulacija lesa ne predstavlja samo trgovca, temveč tudi lesnega strokovnjaka. Ta mora dobro poznati les in njegove kakovosti po barvi, vlagi, grčah in drugih znakih. Les je treba razvezati, sortirati, sušiti, zopet povezati, pokriti itd. No, včasih — ko je les ležal v starem in v novem pristanišču, v lesnem skladišču, na Proseku in povsod — takrat je bila njegova manipulacija v Trstu mnogo bolj razširjena kakor danes.

V razdobju od januarja do avgusta letos so pripeljali po morju v tržaško pristanišče 55.577 ton lesa. Skoraj v celoti je šlo za trde vrste eksotičnega lesa, ki prihaja v Trst iz številnih čezmorskih dežel. Eksotična imena kakor akaju, avodire, iroko, obeče, sapeli (afriške vrste), balsa, ceder, palisander (srednje in južnoameriške), ebene, meranti, tik (teak) itd. (južnoazijske vrste) se bodo pri nas kmalu udomačile. Največ eksotičnega lesa so v omenjenem času pripeljali s Filipinov (18.028 ton), nato z britanskega Bornea (12.271 ton), iz Gane (9.427 ton), s Slonokoščene obale (6.499 ton) itd. V Trst dovažajo po morju manjše količine lesa tudi iz obeh Turčij, Burme, Libanona, Singapura, Konga, Gabona, Albanije, Združenih ameriških držav, Indije, Sirije, Brazilije, Kanade, Ugande, Kenije Tanganike in še iz drugih dežel.

Tržaška lesna industrija manipulira skoraj izključno ta les, ki ga ladje pripeljejo v hlodih. Na žagah se hlodi spremene v rezani les, ki se deloma ustavi v Trstu — za nadaljnjo predelavo (povečini ga uporabljajo za izdelovanje pohištva, vezanih plošč in furnirja) deloma pa nadaljuje pot v ostale pokrajine Italije in v tržaške zaledne države.

V prvih osmih mesecih letošnjega leta so iz Trsta odpeljali pa železnici 20.715 ton lesa, od tega tri četrtine 16.530 ton) v notranjost Italije, deloma v Avstrijo (3.688 ton), po nekoliko ton pa v vse ostale srednjeevropske države. Iz tržaškega pristanišča odvažajo les tudi s tovornjaki. O tem prometu pa statistični podatki, ki so nam na razpolago, ne segajo dlje, kakor do konca maja. No, v teh prvih petih mesecih je šlo iz Trsta s kamioni 21.237 ton lesa, od tega tudi to pot okoli tri četrtine v notranjost Italije, ostalo pa v Avstrijo in v Jugoslavijo. Velike količine eksotičnega lesa ne potujejo dlje kakor do Furlanije, kjer je lesna industrija močno razvita.

To je ena smer lesne trgovine čez tržaško pristanišče.

Druga smer lesne trgovine pa je «tradicionalni» tranzit mehkega, rezanega lesa iz podonavskih dežel v čezmorske, zlasti na Bližnji in Srednji vzhod. V Trst prihaja ta les z železnico (v prvih 8 mesecih letos 94.232 ton) in po cesti (v prvih šestih mesecih 3.912 ton). Gre največ za avstrijski les (nad 50.000 ton), sledi les iz Češkoslovaške (nad 27.000 ton), iz Jugoslavije (okoli 10.000 ton) itd. V zadnjem času se v strukturi dovoza pojavljajo tudi večje količine romunskega lesa.

Manjše količine tega lesa so namenjene tržaškemu in jugoslovanskemu trgu, ostalo pa odpeljejo ladje (v prvih 8 mesecih letos 90.731 ton). Mimogrede naj omenimo, da se je ta odvoz letos skrčil — seveda zaradi skrčenega dovoza po železnici — za več kakor 40.000 ton v primerjavi z odvozom v ustreznem razdobju lanskega leta. To predstavlja vsekakor vznemirljiv pojav v tržaškem tranzitu. Zanimivo je, da gre les iz Trsta po morju v več kakor 30 različnih čezmorskih držav; po več kakor 10.000 ton je šlo v prvih osmih mesecih letos v Saudovo Arabijo in v Grčijo, po več kakor 5000 ton v Veliko Britanijo (z Irsko), Alžirijo in Libijo, okoli 5000 ton je šlo v italijanska pristanišča, 9000 do 3000 ton je šlo v Aden, Bahrein, Iran, Izrael, Kuvait, Somalijo, Sudan, Tunizijo, Egipt itd. Ostali klienti tržaških lesnih trgovcev pa so še na Malti in na Cipru, v Iraku, Quatoru, Liberiji, Jordaniji, Maroku, Gvineji, Siriji itd.

O. P.

KULTURA

Proces zaradi žalitve spomina Ane Frank

«Lažni dnevnika Hitlerjeve ljubice Eve Braun in angleške kraljice ter prav tako potvorjeni dnevnik Ane Frank so prinesli nekaj milijonov tistim, ki so izkoristili nemški vojaški polom in s tem umazali čast nemškega ljudstva».

Toda dobeseden citat je bil objavljen v šolskem listu v Luebecku v Zahodni Nemčiji in sicer v številki, ki je izšla 10. oktobra 1958. Avtor članka in omenjene trditve pa je občinski svetnik za šolstvo Lothar Stielau.

Razumljivo je, da je oče nesrečnega judovskega dekleta, ki je znani dnevnik napisala v svojem podstrešnem skrivališču v dobi nacistične okupacije, videl v gornjem pisanju žalitev in je avtorja članka prijavil sodišču. Hkrati z njim je tožil tudi veleposestnika Heinricha Buddesberga, ki je predsednik krajevnega odbora neonacistične «Stranke nemškega rajha» in ki je gornji citat z odobravanjem navedel v nekem svojem članku.

Sodna razprava proti tema dvema starima in zakrknjenima nacistoma se je začela pred sodiščem v Luebecku včeraj zjutraj in se bo nadaljevala več dni. Sodni razpravi prisostvuje tudi oče nesrečnega judovskega dekleta Otto Frank.

Uspeh pisatelja Moravie v Franciji

Italijanski pisatelj Alberto Moravia doživlja v Franciji izreden uspeh. Ko je predvčerajšnjim prispel v Pariz, je neki pariški dnevnik zabeležil, da je njegov prihod zasenčil zasedanje odbora, ki sklepa o razdelitvi Gouncourtovih nagrad. V istem članku list «L'Aurore» pripomnja, da so se tuji pisatelji v Franciji močno uveljavili. Med temi so, seveda, Moravia, nadalje Gunter Grass in Avstralec Morris West.

Isti pariški dnevnik poroča, da so v mesecu dni prodali v samem Parizu 25 tisoč izvodov romana «La noia», ki je bil pred kratkim preveden iz italijanščine v francoščino.

Konji na Markovi cerkvi imajo «rake»

Znana beneška katedrala Sv. Marka, ki je ena najbolj veličastnih arhitektonskih spomenikov na svetu, je hudo bolna. Predvsem se je štirih pozlačenih konjev, ki gledajo proti trgu, lotil «rak». Ker so že stoletja izpostavljeni najrazličnejšim vremenskim spremembam, so močno oksidirali, tako da so polni luknjic in tudi globljih vdolbin. Kot je znano, so jih še pred letom 1200 Benečani prinesli z Carigrada. Tedaj so bili v zelo dobrem stanju, skoraj nedotaknjeni. Leta 1807 jih je Napoleon dal sneti in odpeljati v Pariz, da bi z njimi okrasil svojo rezidenco Teuilleries. Ko je Napoleon po Waterlooju zaključil svojo slavo, so se konji vrnili spet v Benetke. Že tedaj so kazali prve znake «raka», v zadnjem času pa se je njih stanje hudo poslabšalo.

Poleg bolezni na konjih se opažajo tudi v sami katedrali velike «nevšečnosti». Pri pregledu so namreč opazili termite, ki so se zajedli v grede slovite beneške katedrale. Vse to spravlja upravo tega spomenika v težave, kajti lotiti se bo treba težkih in zelo dragih del.

VZPON, KI MU SKORAJ NI PRIMERE...

V Jugoslaviji zgrajene ladje plovejo že pod 22 zastavami

V treh največjih ladjedelnicah: «Split», «3.maj» in «Uljanik» lahko grade luksuzne potniške ladje do 40.000 ton in supertankerje do 70.000 ton

14. t. m. so v reški ladjedelnici «3. maj» splavili posebno motorno ladjo za sipljivi tovor «Bariloche» z nosilnostjo 18.500 t. za švicarske brodarje, takoj nato pa so izpraznjeno splavišče postavili kobilico za tramper z nosilnostjo 13.800 ton za grške lastnike.

Iz podatkov vemo, da zavzema danes jugoslovansko ladjedelništvo 12. mesto na svetu. Pomen tega dejstva pa si lahko pravilno razlagamo le če upoštevamo, da se je jugoslovanska ladjedelniška industrija pojavila na svetovnem tržišču razmeroma pozno. Šele l. 1954 so švicarski prodarji naročili v jugoslovanskih ladjedelnicah prve velike motorne tramperje po 10.500 ton nosilnosti. Ladjedelnice na svetu so bile takrat prezaposlene, in zato niso mogle zadovoljiti zahtevam naročnikov glede rokov izročitve novih ladij. Za jugoslovanske ladjedelnice to v tistem času ni bil problem. Ko pa so prve velike ladje zgrajene za domačo in tujo trgovsko floto prihajale v veliko svetovna pristanišča, so povsod bile deležne priznanj, ki niso bila samo laskava, temveč so za seboj povlekle tudi nova naročila.

Lep primer za to nudi ladja «Držič» za sipljivi tovor z nosilnostjo 15.000 ton, ki je bila zgrajena v ladjedelnici «Split». Ko je na svojem prve potovanju po Severni Evropi priplula v London, je pritegnila pozornost ne samo meščanov, temveč tudi predstavnikov brodarskih družb in med njimi celo znanega svetovnega lastnika ladij Angleža grškega porekla Stavrosa Livanosa, ki si je moderno jugoslovansko ladjo podrobno ogledal in le nekaj dni kasneje sklenil z ladjedelnico «Split» pogodbo za gradnjo petih ladij za sipljivi tovor z nosilnostjo po 22.000 ton, z ladjedelnico «Uljanik» v Pulju pa pogodbo za zgraditev še pet ladij z nosilnostjo po 24.000 ton.

Nova naročila so seveda zahtevala od jugoslovanskih ladjedelnic mnogo naporov, saj so bile v svetu še premalo poznane, da bi lahko jugoslovansko ladjedelništvo uveljavile na svetovnem tržišču.

Konjunktura, ki je ob nastopu jugoslovanskega ladjedelništva na svetovnem tržišču bila ugodna, je trajala le malo časa. Prišlo je obdobje zastoja v pomorstvu. Voznine so začele upadati in lastniki ladij so imeli vedno manj interesa za gradnjo novih ladij. Če pa so jih gradili, je šlo v glavnem za ladje s posebnimi nameni in predvsem z visoko konkurenčno sposobnostjo. Znaten del svetovne pomorske flote je bil zaradi nizkih voznin vzet iz prometa Računa se, da je bilo pred letom in pol izven prometa nad 12 in pol milijona ton ladjevja na svetu. Temu je treba dodati še rezervno ameriško trgovsko mornarico z nosilnostjo 14 milijonov ton, ki je kot Damoklejev meč bila pripravljena, da se v primeru dviga ladijskih voznin znova pojavi na vseh svetovnih morjih

V takih pogojih se je jugoslovansko ladjedelništvo po uspešnem startu na svetovnem tržišču znašlo v neenaki borbi z velikimi svetovnimi ladjedelnicami, v katerih je postopno prihajalo do upadanja dela in s tem do njihove še močnejše konkurence. Sproščene kapacitete velikih svetovnih ladjedelnic so začele nudi ti svoje usluge na vse strani. Res je sicer, da so začetni uspehi v izvozu ladij dovedli do razširitve in izpopolnitve naprav v jugoslovanskih ladjedelnicah, toda to ni bilo dovolj za vzdržanje premočne konkurence. Ostala je še ena možnost: dohiteti ostale ladjedelnice glede rokov izgradnje novih ladij. V večjih jugoslovanskih ladjedelnicah, kot so «Split», «Tretji maj», in «Uljanik» je prišlo do pomembnih sprememb. Oprema novih ladij, ki je prej trajala od sedem do osem mesecev, se je zmanjšala na dva in pol do tri mesece in v tem pogledu dosegla povprečje evropskih ladjedelnic in šele s tem so postala resen konkurent na svetovnem tržišču ladij.

Danes se jugoslovanske ladjedelnice lahko ponašajo z najvišjimi priznanji na svetu. Znana klasifikacijska podjetje, kot so Lloyd Register, American Shipping Register, Bureau Veritas, registri ladij Norveške, SZ in Poljske, so uvrstila jugoslovanske ladje v najvišje možne razrede, Lloyd Register pa v neki svoji uradni publikaciji celo navaja, da spadajo ladje, zgrajene v Jugoslaviji, med najkvalitetnejše ladje svetovne proizvodnje.

Graditelji ladij morajo zadostiti vrsti pogojev: mednarodnim predpisom o varnosti plovbe, posebnim zahtevam registrov in zahtevam lastnikov ladij. Po zaslugi uspehov pri premagovanju rokov izgradnje in po zaslugi stalnega izpopolnjevanja kvalitete novih izdelkov, je jugoslovansko ladjedelništvo vzdržalo konkurenco na svetovnem tržišču in iz leta v leto utrjevalo svoj položaj tudi v težkih pogojih recesije. Po zgraditvi ladij za Švico, Grčijo, Švedsko, Norveško in Poljsko, so prihajala nova naročila in vedno večje število ladij je zapuščalo jugoslovanske ladjedelnice, ploveč po vseh morjih sveta.

Vzpon jugoslovanskega ladjedelništva na svetovnem tržišču je v številkah naslednji: 1956. leta so jugoslovanske ladjedelnice zgradile za inozemstvo brodovje v vrednosti ene milijarde 800 milijonov dinarjev, v letu 1957 v vrednosti 2 milijard 900 milijonov dinarjev, leta 1958 za 7 milijard in 700 milijonov dinarjev, za letos pa je predvideno, da bo Jugoslavija izvozila ladje za vrednost 20 milijard dinarjev. Od leta 1957 do 1960 so jugoslovanske ladjedelnice zgradile za tuje naročnike 37 ladij z 288.000 tonami, letos pa se predvideva izvoz 17 ladij s skupno 226.000 brutoregistrskimi tonami.

Tako bodo v jugoslovanskih ladjedelnicah zgrajene ladje plule pod zastavami 22 držav: Švice, Grčije, Švedske, Norveške, Velike Britanije, ZDA, SZ, Poljske, ČSSR, Romunije, Danske, Argentine, Brazilije, Liberije, Indije, Indonezije, Sudana, Burme, Brazilije Pakistana in Tunizije.

Jugoslovansko ladjedelništvo zavzema danes 12. mesto na svetu in njene proizvodne kapacitete presegajo 300.000 BRT novega ladjevja na leto. Jugoslovanske ladjedelnice lahko gradijo ladje vseh mogočih tipov. Velike ladjedelnice Tretji maj», «Split», in «Uljanik» gradijo tramperje in linijske ladje od 10.500 do 12.000 ton nosilnosti, ladje za sipljivi tovor od 22 do 24.000 ton nosilnosti, tankerje od 25 do 32.000 ton nosilnosti, potniške ladje po 9500 BRT, lahko pa gradijo tudi luksuzne prekoocenske ladje do 40.000 ton in supertankerje do 70.000 ton nosilnosti.

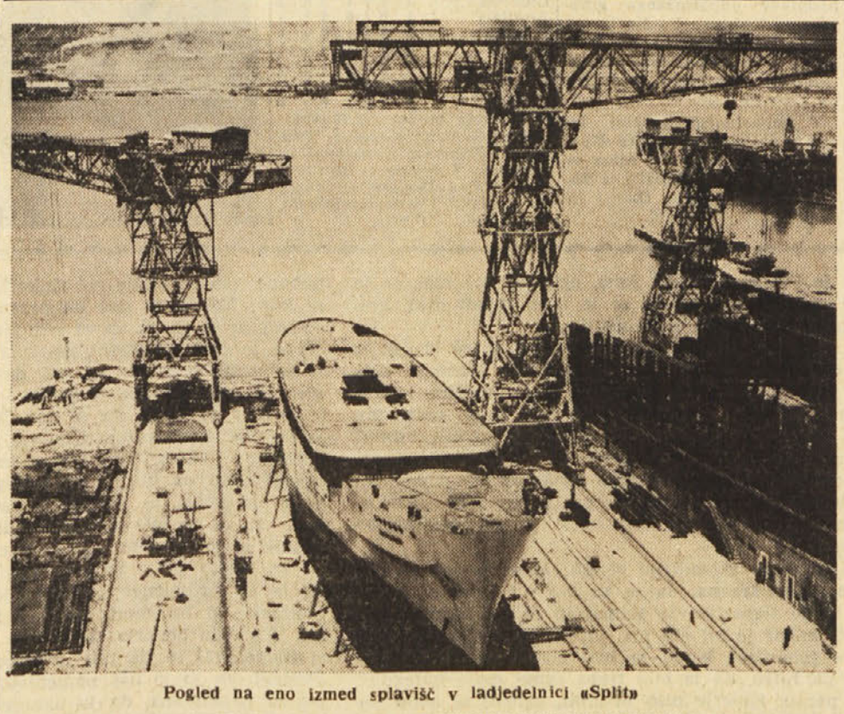

Pogled na eno izmed splavišč v ladjedelnici «Split»

Jugoslovanski pevec lahke glasbe Ivo Robič je na letošnjem festivalu lahke glasbe v Wiesbadenu odnesel prvo nagrado — «Zlatega leva»

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Dobro premislite vsako dejanje, ki se ga lotite. Večerne ure bodo primerne za družabne pomenke. Prijetna vest.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Trgovski posli bodo danes izredno dobro uspevali. Na vidiku daljše ali krajše potovanje. Sentimentalna harmonija.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Zaključek nekega posla odložite na popoldanske ure. Prejeli boste pismo, ki sta ga že dolgo pričakovali.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Danes vam bo sreča naklonjena: izkoristite jo. Nekoliko težav z ljubljeno osebo. Možnost zdravstvenih komplikacij.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Kolektivno delo vas bo okupiralo bolj kot ste predvidevali. V neki diskusiji boste morali sprejeti mnenje drugih.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Izpopolniti morate organizacijo dela, ki ste ga sprejeli. Odkritosrčnost bo danes bolj potrebna kot kdaj koli prej.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Več vneme pri izpolnjevanju profesionalne dolžnosti. Se v teku dneva rešitev delikatnega problema. Zdravje odlično.

SKORPIJON (od 24.10. do 22. 11.) Ne dramatizirajte trenutno neugodnega gmotnega položaja: v perspektivi je izboljšanje. Srečne ure z ljubljeno osebo.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Primeren dan za poslovno potovanje. Zelo verjetno se bo treba vmešati v spor med prijatelji. Ljubezensko pismo.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Nervoznost ne sme prevladati v vašem današnjem zadržanju. Pozabite že končno prepir z osebo, ki vas ljubi.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Razčistiti bo treba precej nejasen položaj. Več realizma. Rešitev družinskega problema v obojestransko zadovoljstvo.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Plodno razdobje za svobodne poklice. Zaslužek na vidiku. Nova spoznanja bodo porodila novo ljubezen. Glavobol.

RADIO TV ELEVIZIJA

Sreda, 18. oktobra 1961

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30: Sopek slovenskih pesmi; 11.45: Vrtiljak, pisani odmevi naših dni; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Sodobne popevke; 17.00: Igra orkester Guido Cergoli; 17.25: Pesem in ples; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Liki iz opernih del: «Don Juan»; 19.00: Zdravstvena oddaja; 19.15: Glasbeni kalejdoskop; 20.00: Sport; 20.30: «Ovčar Marko», povest, ki jo je napisal Janez Jalen; nato Iz babičine glasbene skrinjice; 22.15: Barber: Concerto del Capricorno, Bielinski: Serenada za trobento, godala in tolkala; 22.45: Južnoameriški motivi.

Trst

12.25: Tretja stran; 14.20: Prijatelj cvetja; 14.30: «Stirje grobijani».

Koper

6.15: Jutranja glasba; 7.00: Prenos RL; 7.15: Glasba za dobro jutro; 8.00: Prenos RL; 12.00: Opoldanski cocktail; 12.45: Operne skladbe; 13.15: Kulturne aktualnosti; 13.40: V ritmu znanih valčkov; 14.00: Odmevi iz Jugoslavije; 14.30: Orkestra Davison in Fenati; 15.15: Zabavna glasba; 15.30: Zbor tolminskega učiteljišča; 16.00: Otroški kotiček; 16.30: Simfonični koncert; 16.40: Pojo Domenico Modugno, Lola Novakovič in Gordon McRae; 18.00: Prenos RL; 19.00: Orkester Michel Legrand; 19.30: Prenos RL; 22.15: Riff Jazz; 22.35: Beethovnov Kvartet za godala št. 11; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 8.30: Omnibus (I. del); 10.30: Italijanski veliki skladatelji: Zandonai; nato nadaljevanje «Omnibusa»; 12.20: Glasbeni album; 13.30: Neapeljske popevke; 15.15: Poje Frank Sinatra; 15.30: Tečaj nemščine; 15.55: Vreme na ital. morjih; 16.00: Program za najmlajše; 16.45: Andrews: Sitrinajst let borbe proti prehladu; 17.20: Glasbeni program; 18.15: Radijski odvetnik; 18.30: Sinje potovanje; 19.30: Pregled upodabljajoče umetnosti; 20.00: Glasbeni album; 21.00: Pesmi «Canzonissime»; 21.10: Politična tribuna; 22.10: Koncert lahke glasbe; 23.20: Plesna glasba.

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: New York-Rim-New York; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 14.00: Naši pevci; 15.15: Romantična medigra; 15.45: Parada uspešnih motivov; 16.00: Program ob štirih; 17.00: Operni pevci; 17.30: Belisario Randone: «Srečen človek» (po Antonu Čehovu); 18.20: Joe Sullivan pri klavirju; 20.30: Portret: Paolo Stoppa; 21.45: Simfonični koncert s pianistko Clare Haskil.

III. program

17.00: Na programu Mozart, Chopin Rotta, Fellegara in Viozzi; 18.00: Pregled upodabljajoče umetnosti; 18.30: Max Reger. Sonata op. 139; 19.15: Pregled ital. periodičnega tiska; 20.00: Vsakovečerni koncert; 21.30: Valentino Bompiani: «Strah pred seboj»; 23.05: Srečanje med glasbo in poezijo; 23.40: Dante Alighieri in Giacomo Leopardi.

Slovenija

8.05: Kar vam ugaja; 8.32: Vladimir Ruždjak zapoje Štiri črnske duhovne pesmi; 8.43: Pavel Sivic: Suita za klarinet in klavir; 8.55: Pisani svet pravljic in zgodb; 9.25: Trije veliki plesni orkestri; 9.45: Kvintet Niko Stritof; 10.10: Prešeren v naši glasbeni literaturi; 10.55: Glasbena medigra; 11.00: Partizanske pesmi; 11.15: Človek in zdravje; 11.25: Iz filmov in glasbenih revij; 12.05: Josip Pavčič: Žabe; 12.15: Radijska kmečka univerza; 12.25: Zabaven opoldanski spored; 13.15: Obvestila in zabavna glasba; 13.30: Risto Savin: Sonata za violončelo in klavir; 13.51: Srbski skladatelj Marko Tajčevic; 14.05: Radijska šola za srednjo stopnjo; 14.35: Majhni ansambli; 15.15: Koncert po željah; 16.00: Soferjem na pot; 16.45: Vesela godala; 18.00: Aktualnosti doma in v svetu; 18.10: Dve arije Gioacchina Rossinija; 18.45: Ljudski parlament; 19.05: Koncertira Pierre Fournier; 20.00: Naš variete; 21.00: Iz del ruskih opernih skladateljev; 22.15: Po svetu jazza; 22.45: Glasbena medigra; 22.50: Literarni nokturno; 23.05: Pihala, godala, klavir.

Ital. televizija

8.30: TV šola; 13.30: TV šola; 17.00: Program za najmlajše; 18.00: Oddaja za analfabete; 18.30: TV dnevnik; 18.45: Simfonični koncert; 19.40: Miniaturna Evropa. «San Marino»; 20.30: TV dnevnik s športnimi vestmi; 21.10: Politična tribuna; 22.10: John B. Priestely: «Regia in famiglia»; ob koncu TV dnevnik.

Jug. televizija

18.00: Mali vrtiljak — zabavna oddaja za otroke; 18.30: Cannonball — serijski film; 19.00: Plastična kirurgija — poljudno znanstvena oddaja; 19.30: TV obzornik; 20.00: TV dnevnik; 20.15: TV reklame; 20.30: Odprto okno — zabavno glasbena oddaja; 21.30: Portreti in srečanja.

Goriško-beneški dnevnik

Sklep goriškega občinskega odbora

Jutri zvečer seja občinskega sveta

Župan je obiskal trg na debelo in obljubil, da ga bodo asfaltirali in pokrili

Na zadnji seji občinskega odbora, ki je bila v ponedeljek zvečer, so sklenili, da bo prihodnja seja goriškega občinskega sveta v četrtek, 19. oktobra ob 21. uri, na kateri bodo razpravljali o dodatnem dnevnem redu, ki so ga že poslali svetovalcem na dom. Na seji so odobrili več prošenj za sprejem v dom onemoglih v Ločniku.

Župan dr. Poterzio si je v spremstvu komisarja Nardinija ogledal trg na debelo in pokriti trg. Na trgu na debelo je bilo precej prodajalk sadja in zelenjave, tako da si je lahko ustvaril točno sliko, v kakšnih pogojih sklepajo kupčije. Prostor je brez strehe, tla so iz makadama, tako da so prašna ,kadar je suho, in blatna, kadar dežuje. Prodajalke in blago je skozi vse leto izpostavljeno vsemogočim vremenskim neprilikam. Vse to je povzročilo med prodajalkami upravičene pritožbe, ki smo jih posredovali oblastem tudi v našem listu. S tem v zvezi je bila še pod prejšnjo upravo predložena interpelacija, v kateri se zahteva ureditev tega trga. Rešitev vprašanja je mogoča samo na takšen način, da se vsaj en del prostora asfaltira, nad njim pa napravi streha, da si bodo kupci lažje ogledali blago in sklenili kupčijo. Tudi župan je priznal potrebo po takšni ureditvi.

Kar pa se tiče pokritega trga, nameravajo zgraditi streho na tistih krajih, kjer je še ni.

IZ STEVERJANA

Spremembe v zdravstveni službi

S prvim oktobrom je zdravnik dr. Rutar iz zdravstvenih razlogov odpovedal zdravniško službo pri bolniški blagajni in torej sedaj ne sprejema več zavarovancev te ustanove v zdravljenje. Pri njem so bili vpisani skoraj vsi zavarovanci iz Steverjana, kjer je dr. Rutar tudi občinski zdravnik, in mnogi tudi iz Pevme in z Oslavja. Ti so imeli dva meseca čas, da so si izbrali drugega zdravnika, med tistimi, ki so na seznamu INAM.

Mnogim je žal, da ne more dr. Rutar več opravljati te službe, saj za naše ljudi veliko pomeni, da se lahko z zdravnikom pogovorijo v svojem jeziku ter mu obrazložijo, kaj jih teži. Menda največ zavarovancev našega področja se je odločilo za dr. Cristianinija, ki si je uredil svoj ambulatorij na spodnjem koncu Podgore in jim je zato najbližji.

Vesti s Krasa in iz Brd

Doberdobski župan obiskal vrtca v sovodenjski občini

Števerjanski vrtec bodo odprli šele spomladi in bo zaprt vsako zimo

Doberdobski župan Andrej Jarc si je včeraj ogledal vrtca v sovodenjski občini, da bi videl, kako sta opremljena in kako naj opremijo vrtec v Doberdobu, ki so ga že dogradili. Občinska uprava si namreč na moč prizadeva, da bi nakupila čimbolj praktično pohištvo in ga namestila v otroškem vrtcu, da bi lahko pričeli s poukom s prihodnjim mesecem.

Doberdobski otroški vrtec je med najmodernejšimi slovenskimi vrtci. Zgradba je zelo velika in svetla, po vseh prostorih pa so namestili centralno kurjavo, ki bo delovala na nafto.

Starši otrok z velikim zadovoljstvom pričakujejo dneva otvoritve tega poslopja, da bodo lahko izročili svoje malčke v varstvo vrtnarice, ki jim bo dovoljevalo, da bodo imeli več prostega časa, kar ga bodo lahko uporabili za gospodinjstvo pa tudi za delo na kmetiji.

Tudi v števerjanski občini si prizadevajo, da bi čimprej prišli do opreme za otroški vrtec. Iz pristojnega vira pa smo izvedeli, da se jim ne mudi, ker vrtca pred spomladjo sploh ne bodo otvorili. Ta vrtec je bil namreč zgrajen z namenom, da bi deloval samo spomladi, poleti in jeseni, ko je v Brdih največ dela in matere nimajo dovolj časa, da bi se posvetile vzgoji in negi otrok. Takrat jih bodo pošiljale v vrtec, pozimi pa, ko nimajo toliko dela in je tudi zaradi vremena bolje, da se otroci ne izpostavljajo mrazu, jih bodo pridržale doma.

—«»—

Neurje v Gorici

Sinoči je divjala nad Gorico nevihta z dežjem in grmenjem. Precej časa so bile prekinjene telefonske zveze in tudi luč je zmanjkala po nekaterih predelih mesta, dokler se ni neurje malo poleglo. Do 22. ure pa ni prišlo do nikakršne posebne nezgode, čeprav so bile nekatere ulice dobesedno preplavljene z vodo in tudi goriških gasilcev niso klicali na pomoč v ogrožene hiše.

—«»—

Pri kosilu se je urezal

Okrog 17. ure včeraj je prišel po pomoč v goriško bolnišnico 40-letni Renzo Mascagni iz Gorice Ul. Orzoni 19. Ko je bil doma pri kosilu se je po nesreči z nožem urezal med prsti leve roke. V bolnišnici so mu nudili prvo pomoč in ga poslali domov. Ozdravel bo v osmih dneh.

VČERAJ V ROJCAH

S kolesom se je zaletel v vespo

Včeraj okrog 17.10 se je peljal 20-letni Giuliano Tuntar iz Gorice, Ul. Zara 15, s svojo vespo od Ločnika proti Gorici. V Ul. Aquileia, pri hišni št. 26 pa mu je privozil naproti s kolesom 49-letni Attilio Fabrucio iz Gorice, Ul. Pasubio 16.

Kolesar je hotel iti v Ul. Barca, in ne da bi dal kak znak, je prečkal cesto ter treščil s kolesom v vespo. Kolesar je pri tem padel in obležal na cesti.

Z avtom Zelenega križa so ga odpeljali v civilno bolnišnico v Gorico, kjer so mu zdravniki ugotovili poškodbe na lobanji in pretres možganov ter rane na desnem sencu in več prask po obrazu. Pridržali so ga v bolnišnici za 15 dni.

Prosta cona v avgustu

Koliko blaga je bilo uvoženega za direktno in ind. potrošnjo

Bencinski obroki se zaradi naraščajočega števila motornih vozil stalno krčijo

Kot znano imamo na seznamu za blago proste cone, ki je deležno posebnih davčnih in trošarinskih olajšav, kar 52 vrst blaga, od katerega gre en del za direktno potrošnjo, drugi del pa industriji, obrti in javnim lokalom. Za vsako vrsto blaga je določen točen letni kontingent, za katerega veljajo olajšave in če bi potrošili več blaga, kot je dovoljeno v kontingentu, bi višek ne bil deležen določenih olajšav.

Vestnik trgovinske zbornice za mesec avgust nam daje zanimive podatke o tem, katero in koliko blaga je bilo uvoženega v omenjenem mesecu iz računa proste cone za Gorico in Sovodnje. Pri tem moramo ugotoviti, da je cela vrsta predmetov, ki sploh niso bili uvoženi, bodisi da po njih v tej sezoni ni povpraševanja, ali **pa sploh ni zanimanja**, kar velja zlasti za nekatere industrijske potrebščine.

V preteklem avgustu se je v okviru proste cone uvozilo 1.300 stotov mesa in goveje živine (od skupnega letnega kontingenta 20.000 stotov), dalje 540 stotov masla (letni kontingent 6000), 9,40,50 stota semenskega olja, 185,41 stota kave, 168 stotov nadomestka za kavo, 500 stotov sladkorja za direktno in 2,400 za industrijsko potrošnjo (26.500); piva smo spili v tem mesecu 1,069.88 hl (od letnega kontingenta 7000 hl). Tudi po drvih za kurjavo je bilo večje povpraševanje in je mesečna količina dosegla nekaj nad 15 tisoč stotov, od tega 9.820 stotov za potrošnjo po trgovski mreži.

Važna postavka je seveda bencin, katerega letna količina znaša 30.000 stotov in smo ga v avgustu uvozili 2,649.30 stota. Kar se bencina tiče naj omenimo, da je ta količina že davno premajhna zaradi stalno naraščajoče motorizacije v naši pokrajini; pristojni organi so že večkrat zahtevali povišek tega kontingenta, vendar doslej brez uspeha. Petroleja smo potrošili 316 stotov (od 6000) ter nafte 4,747 (od 56.000 stotov).

Od drugih kontingentov jih je bilo deloma izrabljenih še nekaj, kot olje za mazanje, kolomaz, les za industrijsko predelavo ali gradnjo itd. Nekatero blago gre izključno v industrijo, kot razni špiriti, industrijske maščobe, razne vrste železa itd.

Zanimivo pa je, da n. pr. pri sladkorju potrošimo na nakaznice mesečno po 500 stotov, lokali in industrija pa ga potrošijo mnogo več in sicer 2400 stotov. Nekaj podobnega je tudi za maslo, kjer je šlo v direktno potrošnjo 115, v industrijsko (zlasti za slaščičarske izdelke) pa 425 stotov. Omenimo naj še, da gredo kontingenti sladkorja in kave izključno za potrošnjo v Gorici in Sovodnjah, večina drugega blaga pa tudi za potrošnike na podeželju.

—«»—

Volitve notranje komisije v SOLVAY

Proti koncu tega meseca bodo v kemični tovarni Ernest SOLVAY v Tržiču izvolili novo notranjo komisijo. Organizacija FILCET-CGIL je v ta namen predložila svojo listo. Na tej listi so: Zanolla Ervino, Gallopin Enrico, Damo Ottorino, Zorzet Ottavio, Nabelutti Augusto, Corbatto Luciano in Biasoi Carlo. Kot je znano, je lansko leto FILCET-CGIL imela absolutno večino s tremi sedeži, medtem ko so ostale organizacije imele skupno dva predstavnika. Vse kaže, da bo tudi letos zmagala lista FILCET-CGIL, kljub temu, da bo letos volilo manj delavcev, ker tovarna že precej časa ne nadomešča delovne sile, ki je zapustila obrat iz raznih razlogov z novimi močmi. Zaradi tega se je število delavcev v teh zadnjih letih skrčilo na polovico. Sedaj je v tovarni zaposlenih približno 400 delavcev.

—«»—

Silovito trčenje avtomobila v drevo

Danes se je 74-letni Apelle Leva iz Ville Vicentine peljal s svojim avtomobilom po državni cesti št. 14, ko je zaradi mokre ceste izgubil oblast nad vozilom, ki je treščilo z vso silo v drevo ob cesti, potem pa se je še nekajkrat prekucnil. Ponesrečencu so mimoidočí takoj priskočili na pomoč in ga le s težavo izvlekli iz razbitega avtomobila. Zdravniki civilne bolnišnice v Tržiču so mu ugotovili, razne poškodbe po telesu in se bo moral zdraviti 40 dni, če ne bodo nastale komplikacije. Škoda na avtomobilu je precejšnja.

—«»—

Pri delu v bolnišnici se je ponesrečil

Včeraj je bil na delu v civilni bolnišnici v Gorici 35-letni pleskar Casimiro Stabile iz Fogliana, Ul. Doberdob 3. Ko je okrog 9.30 zjutraj barval neki sanitarni prostor je po nesreči zadel z glavo v neki trd predmet in se ranil. Takoj so ga odpremili v oddelek za prvo pomoč, kjer so mu zdravniki rano očistili in obvezali. Okreval bo v petih dneh.

PISMA UREDNIŠTVU

Prehodi za pešce v Ul. Carducci

Po odobritvi zakona o cestnem prometu so tudi v Gorici poskrbeli, da smo dobili vidna horizontalna prometna znamenja, ki so v veliko korist vsem, ki se vozijo ali ki hodijo po cestah.

Tudi prehodov za pešce je še precej; zlasti so jih dobro začrtali na križiščih, kjer so semafori. Tamkaj so položili v zemljo bele betonske plošče, da pleskarjem ni treba kar naprej risati «zebre».

Kaj takšnega ne moremo trditi za Ul. Carducci, ki je zelo prometna v vsej svoji dolžini, ker je praktično edina zveza med severno, zelo naseljeno mestno četrtjo in mestnim središčem. Na tej ulici sploh ni zebrastih prehodov. Ljudje hodijo čez njo po mili volji in vozniki nikoli ne vedo, kdaj bo izza kakšnega ustavljenega avtomobila stopil pešec... pred njegov avtomobil ali motocikel. Edini prehod je pri nadškofijskem dvorcu, ki pa je zelo daleč. Zlasti se občuti pomanjkanje začrtanih prehodov pri križišču z Ul. Favetti. Tam bi ga v vsakem primeru morali začrtati, da bi zavarovali učence in dijake, ki v velikem številu prečkajo cesto. Drugi prehod pa bi morali začrtati pred poslovalnico mestne hranilnice, kjer je davkarija. S tema dvema prehodoma bi se discipliniral promet v tej ulici, ki je zelo prometna tako glede vozil kakor tudi pešcev.

OD VČERAJ DO DANES

KINO

v GORICI

CORSO. 16.30: «Velikani pod nebom». Italijanski dokumentarni film o zgodovini letalstva.

VERDI. 16.00: «Frančišek Asiški», D. Hart in B. Dillman. Ameriški film v barvah.

VITTORIA. 17.00: «Dobro izveden rop», L. Ekborg in J. Thulin. Ameriški črnobeli film. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.00: «Pošast je za vogalom», C. Mitchell in J. Withmore. Ameriški črnobeli film.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna PONTONI-BASSI, Raštel št. 26, tel. 33-49.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 15 stopinj ob 12. uri, najnižjo 12,8 stopinje ob 3. uri. Povprečna dnevna vlaga je dosegla 97 odstotkov, dežja je padlo 2 mm.

MALI OGLASI

Zanesljivo dekle, staro od 23 do 35 let, ki govori italijanski, lahko dobi zaposlitev kot gospodinjska pomočnica pri neki družini na Bavarskem (Nemčija). Stanovanje in hrana zastonj, plača 200 mark. Ponudbe sprejema kavarna Bratuš.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Svetovno nogometno prvenstvo

Irska-Grčija 2:0

BELFAST, 17. — V izločilni tekmi za svetovno nogometno prvenstvo je Severna Irska premagala Grčijo z 2:0 (1:0).

—«»—

Urnik prvenstvenih tekem

Od nedelje dalje začetek ob 14.30

MILAN, 17. — Vodstvo nogometne zveze je javilo, da se bodo tekme A in B lige od prihodnje nedelje dalje začele ob 14.30.

SZ BOR ODSEK ZA ODBOJKO

DANES 18. t.m. bo ob 20. uri na stadionu «Prvi maj» seja odbojkarskega odseka. Vsi igralci so naprošeni, da se sestanka gotovo udeležijo.

Pokrajinsko juniorsko prvenstvo v odbojki

Čeprav neizkušen, SŽ Bor zabeležil dve pomembni zmagi

Edini poraz so Boru zadali lanskoletni pokrajinski prvaki

Šele sedaj se je izkazalo kako potrebno je bilo igrišče za odbojko na prostem in kakšno škodo je utrpelo športno združenje Bor z njegovo zapoznelo ureditvijo. V nedeljo so na tem igrišču vadili ali tekmovali polnih osem ur, zaradi česar je bila dvorana na razpolago 30 fantom in dekletom za trening v drugih panogah.

Popoldne se je na igrišču začelo pokrajinsko juniorsko prvenstvo v odbojki, na katerem sodelujejo štiri tržaška moštva. Razen Borove ekipe nastopata še dve ekipi Vis in šestorka zavoda vojnih sirot ONOG.

V prvi tekmi sporeda je mlada ekipa Bora premagala ONOG v dveh setih. V dveh setih so se zaključile tudi vse ostale tekme prvega dne tega turnirja.

Mladi Borovi igralci so začeli zelo odločno in so takoj pokazali svojo voljo do zmage in predvsem svojo boljšo tehnično in telesno kondicijo. Pod vodstvom Sergija Veljaka so se vigrali in zaigrali tako samozavestno, da so že v začetnih potezah spravili nasprotnike v težaven položaj. Že v prvem nizu so vsi igralci ekipe športnega združenja pokazali svoje realne sposobnosti. Uspeh ni izostal in vsak je lahko ugotovil, da jim zmaga ne more uiti. Žal so v drugem nizu precej popustili in ker so bili gotovi končne zmage, so zaigrali bolj ležerno. Gostje so to izkoristili in so ta drugi set zaključili z manjšo pasivo.

V drugi tekmi je ONOG po dolgočasni in predvsem grdi igri z lahkoto odpravil drugo moštvo Vis. In to kljub temu, da so izredno mladi predstavniki šestorke Vis pokazali dobro tehnično podkovanost.

V tretji tekmi sta se spoprijela favorit za končno zmago Vis A in outsider prvenstva Bor. Zmagali so seveda favoriti predvsem zaradi dejstva, da imajo v svojih vrstah večino članov, ki nastopa v B ligi. Bolj kot prodornost in obramba, je prinesla zmago ekipi Vis vigranost, ki je bila odločilnega pomena. Borovi igralci so se enakopravno borili le v začetku srečanja, potem pa je kljub požrtvovalnosti posameznikov prišla do izraza nevigranost nekaterih igralcev, ki so se šele pred kratkim vključili v ekipo. Predvsem je manjkalo prodajačev, kar je onemogočilo polno izrabo tolkačev, ki so le redko izkazali. V nedeljo smo videli, da ima prav Bor najboljše napadalce, kar so dokazali predvsem Sergij Veljak s svojimi močnimi udarci, dalje Walter Veljak in Drasič, pa čeprav sta tudi Skrinjar in Pertot popolnoma zadovoljila.

V drugem setu so Borovi igralci znatno popustili in se predvsem zaradi neizkušenosti predali usodi ter izgubili vso odločnost in borbenost. Nasprotno, pa se je dvigal in morala tekmecev, ki so si kljub težav zagotovili zmago. Nedeljski spored je zaključilo srečanje med A in B ekipe Vis. Kljub temu, da je trener poslal na igrišče rezervne igralce A ekipe, je ta zaključila tekmo z ogromnim naskokom v svojo korist.

Zmagovalci prvega dne turnirja so nastopili v naslednji postavi: Cernuta, Fogato, Bianco, Mucchino, Mocchetto, Prosolen, Opera, Miserocchi, Pozzino in Maslich. Bor pa je poslal na igrišče naslednje juniorje: **Skrinjar, Drasič, Veljak S., Vitez, Drasič, Ota Veljak S.** in **Pertot.**

Rezultate nedeljskih srečanj smo objavili že v naši rajšnji izdaji, danes pa objavljamo lestvico, ki je naslednja:

VIS A	2	2	0	4	0
BOR	2	1	1	2	3
ONOG	2	1	1	2	3
VIS B	2	0	2	0	4

Turnir se bo nadaljeval v nedeljo z naslednjim sporedom:

Bor - Vis B
ONOG - Vis A
Bor - ONOG
VIS B - Vis A

II. kolo B skupine diletantskega prvenstva

Toča golov pripomogla Cremcaffè na prvo mesto

Ponziana premagana v Cervignanu

Šest golov nasprotnikom in niti ene žoge v lastni mreži je pač uspeh, katerega bi bilo pričakovati od Cremcaffè, ki igra v B skupini diletantskega prvenstva. To tržaško moštvo je imelo sicer res v gosteh slabostno Castionese, ki ni praktično obstajala na igrišču. Od tod tudi taka poplava golov, ki je zaradi količnika spravila Cremcaffè na vrh lestvice.

Tudi svetoivansko moštvo se je vrnilo domov bogatejše za eno točko, katero je odvzelo tekmecem iz Ogleja, kjer so Tržačani v nedeljo gostovali. Igra je bila od začetka do konca dolgočasna in ker so bili igralci obeh enajstoric abulični, niso gledalcem podarili niti enega samega gola. Po neuspešnem začetku prvenstva si je Libertas v nedeljo privoščila zmago na tujem igrišču v Gonarsu, s čimer si je nekoliko popravila položaj v razpredelnici.

Slabše pa je bilo za Ponziano, ki je gostovala na nevarnem igrišču Cervignana. Domačini so tudi letos pokazali, da imajo dobro organizirano moštvo, ki vzdrži še kar hiter tempo igre, kot je bil v nedeljo. Kljub temu, da so domačini ostali zaradi izključitve Trovanta v desetih, so si zagotovili zmago. To pa so dosegli iz enajstmetrovke. Tržačani so besno odgovorili na to hladno prho in se pognali v napad, toda vratar domačinov je prisebno ubranil vse strele na njegovo mrežo in tudi enajstmetrovko, katero je Gregori banalno zapravil. Od tržaških predstavnikov, ki so ostali praznih rok, je tudi Muggesana, ki je morala kloniti ustrahujoči Romani. Sploh je Romana pokazala, da ima najboljši namen priti na vrh lestvice, zaradi česar se je v nedeljo pognala besno v napad in spravila trdovratne Miljčane na kolena.

Tudi Sangiorgina, ki ima kot lani najboljše namene, da odigra eno glavnih vlog v tem diletantskem prvenstvu, je znala že v drugem kolu popraviti slab vtis, ki ga je zapustila v prvi tekmi prvenstva. Tokrat se je Sangiorgina oddolžila za poraz enajstorici iz Ronk pri kateri je gostovala.

Po dveh dnevih prvenstva ni nobeno moštvo s polnim številom točk. To pomeni, da so bile precej izenačene, zaradi česar smemo pričakovati, da bo letošnje prvenstvo precej napeto.

IZIDI

*Cremcaffè-Castionese	6:0
*Romana-Muggesana	2:1
Turriaco-*Panzano	1:0
Sangiorgina-Ronchi	2:0
*Pieris-Gradese	1:1
*Cervignano-Ponziana	1:0
*Aquileia-S. Giovanni	0:0
Libertas-*Gonars	2:1

LESTVICA

Cremcaffè	2	1	1	0	6	3
San Giovanni	2	1	1	0	1	3
Turriaco	2	1	1	0	1	3
Cervignano	2	1	1	0	2	1
Pieris	2	1	1	0	4	2
Romana	2	1	1	0	2	1
Sangiorgina	2	1	0	1	2	1
Panzano	2	1	0	1	1	1
Gradese	2	0	2	0	1	1
Libertas	2	1	0	1	3	4
Aquileia	1	0	1	0	1	2
Ponziana	2	0	1	1	0	1
Gonars	2	0	1	1	1	2
Castionese	2	0	1	1	7	1
Muggesana	1	0	0	1	1	2
Ronchi	2	0	0	2	0	3

Prihodnje tekme (22.10.1961)

San Giovanni-Romana, Ponziana - Panzano, Libertas - Cervignano, Turriaco - Aquileia, Sangiorgina - Gonars, Gradese - Cremcaffè, Castionese-Ronchi, Muggesana - Pieris.

Posestniki ob novi cesti sprašujejo

Kdaj bodo izplačali odkupnino za zemljo?

Davke za razlaščeno zemljo še vedno plačujejo bivši lastniki

Že dve leti se usmerja težak tovorni promet, pa tudi lažja vozila, od mejnega prehoda pri Rdeči hiši proti Trstu po novi državni cesti, ki zavije od Rdeče hiše na levo preko Ul. Cravos in Ul. Scuola agraria ter tako obide mestno središče. Se več kot dve leti pa je, odkar so razlastili zemljišče ob njeni trasi, ki je bilo potrebno za novo, bolj široko cesto.

Ceprav je minilo že toliko časa, pa se prizadeti zemljiški lastniki še vedno pritožujejo, da jim niso izplačali dogovorjene odškodnine za zemljo, ki so jo morali odstopiti.

Birokracija pa je, kar se tega tiče, zelo počasna; pri tem pa ne upošteva, da morajo bivši lastniki še vedno plačevati davke od zemljišča, ki so ga odstopili in ga že več let ne uživajo. Zato bi bilo pravično, da jim bi obenem z odkupnino za zemljišče povrnili tudi davke, ki so jih morali v tem času plačati namesto novega lastnika, ki je v tem primeru uprava državnih cest. Seveda pa bi morali bolj pospešiti tudi ves postopek za izplačilo odkupne cene in biti pri tem vsaj tako nagli, kot so, kadar imajo kaj izterjati. Če n. pr. zamudiš pri plačilu davkov le za nekaj dni določen rok, ti takoj naložijo tri, odnosno šestodstotno globo, kadar pa ima davkoplačevalec svoje terjatve proti državi, tedaj seveda tak postopek ne velja.

—«»—

VESTI IZ SOVODENJ

Prijave udeležencev za manifestacijo v Vidmu

Kot smo poročali v naši včerajšnji številki, bo v nedeljo 29. oktobra v Vidmu veliko zborovanje protifašistov in pripadnikov odporniškega gibanja, na katerega bo šlo iz goriške pokrajine okoli 2.000 oseb. V ta namen bodo organizatorji poskrbeli za avtobusne prevoze oseb iz vseh vasi.

V sovodenjski občini bo sprejemal prijave Mirko Kuzmin iz Sovodenj. Pri njem se lahko vpišejo prebivalci iz Sovodenj, Peči, Rupe, Gabrij in Rubij.

Neosnovana vest, ki je razburila duhove

Kljub vestem o begu domov Veselinović zopet v Genovi

Jugoslovanski igralec nezadovoljen, ker ne more stalno nastopati

GENOVA, 17. — Precejšnja nervoznost je vladala v preteklih dneh na sedežu Sampdorie. Vzrok je bil in sicer odsotnost Veselinovića, ki si je izprosil kratek dopust.

Veselinović je šel domov v Novi Sad in vsi so ga pričakovali v nedeljo v Neaplju, kjer je morala Sampdoria odigrati izločilno tekmo za italijanski nogometni pokal.

Veselinovića pa ni bilo, kot ga ni bilo nitj v ponedeljek. Zaradi tega se je razširila vest, da se jugoslovanski igralec ne bo več vrnil v Genovo in da ima namen razveljaviti pogodbo, s katero se je obvezal, da bo nastopal za Sampdorio. Vodstvo je deti je treba, da je Veselinović jasno pokazal svoje nezadovoljstvo, ker ga trener ni mogel vedno uporabiti. Moštvo zeglio ima namreč zvezane roke in ker ima na razpolago le nekaj tujcev, se morajo ti izmenjavati v enajstorici. To je razburilo Veselinovića, ki ni mogel vigrati z Boškovom in ostalimi, zaradi česar bi bil gel nikogar zadovoljiti in igrati kot je bil vajen v domovini.

Novinarji so seveda takoj izrabili Veselinovićevo odsotnost in jo povezali z dejstvom, da se namerava vrniti domov v Jugoslavijo. To je Veselinović tudi jasno povedal, toda vodstvo kluba je to vest zanikalo ter pripomnilo, da gre izključno za nesporazum in da bo jugoslovan slabo razumel dogovor o povratku in prvega tedenskega treninga.

V Genovi so že govorili o aferi, toda Veselinović se je danes skupno z drugimi igralci javil trenerju. Vodstvo kluba je še enkrat potrdilo, da gre za nesporazum. Novinarjem niso mogli govoriti z Veselinovićem, ker jim je Monzeglio prepovedal, da bi se mu kdo prepovedal, da bi se mu kdo približali. Istočasno je tudi prepovedal Jugoslovanu, da bi dal kakršno koli izjavo.

IVAN CANKAR

na klancu

15.

III. Kako se je Francka omožila

Govorila sta o čem navadnem, samo da sta govorila, in potem je mahoma prekinil razgovor ter je preskočil čisto na drugo stvar, ki je bila prav tako navadna in brezpomembna. Oba sta čutila na obrazu tuje poglede in, čeprav ni bilo nikogar v sobi, jima je bilo kakor da nista sama... Dnevi so se vlekli počasi — žalostni deževni dnevi; nebo je bilo pusto, sivo, rjave luže so prepregale vso cesto. Prišla je pogostokrat mati in se je razgovarjala s Francko; tudi ona je bila zvedela grde reči o njem in jih je očitala Francki z osornim glasom, kakor da bi jih bila ona storila; pripovedovala je neprestano in Francki je bilo tesno, da bi zavpila. «Zakaj tako govorite, mati?» je zajokala. — «Bolje je, da veš prej — da boš vedela, kako si si postlala.» In pripovedovala je dalje, kako da je imel dekleta v trgu in tudi zunaj po vaseh, zato ker zna sladko govoriti in se gosposko oblači.

«Ni res, mati!» je zakričala Francka in srce se ji je paralo.

«Če ti bolje veš, toliko bolje zate... Pa naj le nikar ne misli, da je kakšno terno zadel. Dve sto goldinarjev dam, niti solda več, in še teh ne dobi v roko. Ne bo jih zapil prvi mesec... poznam ga, kakšen je. Spravil bi denar in bi posedal po gostilnicah, dokler bi ne imel luknje v žepu... poznam ga! In tudi ti bi mu pomagala, tudi ti si taka!»

Zvečer je Francka molila, da bi bilo vse pri kraju, da bi čas prišel. Shujšala je in obraz je bil še bolj droben in bel nego prej, čisto prozoren, tako da so bile oči nenaravno velike in svetle.

Čas je prišel in vršila se je svatba; v treh kolesljih so se peljali v cerkev; ljudje so se posmehovali, ker je bilo vse tako tiho in ponižno, skoro siromašno. Francka je imela obleko iz rumenega atlasa, trakovi so bili svetlozeleni. Ko je stopila v voz, se je spotaknila in skoro bi bila padla; pozabila je privzdigniti krilo in oškropila se je z blatom. Mati je stala med durmi in je zakričala nad njo: «Še hoditi ne zna, neroda!» Dan je bil dolgočasen, od jutra je deževalo in, ko so se vračali iz cerkve, je pričelo spet nalahko pršiti.

Francko je bolela glava, izginila je vsa radost, vse veselo pričakovanje je izginilo in nič ni bilo drugega vse naokoli nego pust deževen dan in pusto pusto življenje... Nagnila je glavo in solze so ji kapale po licih. Ženin se je ozrl nanjo in se je nasmehnil. «Kakšen otrok!» si je mislil na tihem in spet se mu je zasmilila. «Ker se joka vsaka nevesta, pa se joka še ona.»

Praznovali so svatbo v zakajeni gostilnici. Zrak je bil vroč in težak, kričali so, peli in popivali vso noč; tudi ženin se je upijanil in je plesal neprestano z vsemi ženskami. Pozno ponoči je šla Francka iz zadehle sobe in je stopila na prag. Ko ji je zapihal v lice mrzel zrak, je omahnila in zgrudila bi se bila, da se ni prijela za duri z obema rokama... Znotraj so peli s pijanimi glasovi, slišala je tudi glas svojega moža — hreščeč je bil in hripav, komaj ga je spoznala. Peli so razposajeno kvanto, kruljav starec je godel na harmoniko. In Francki se je zazdelo mahoma vse tako umazano, grdo žalostno, da bi sedla v kot pri durih in bi zaspala in bi se ne zbudila nikoli več.

Komaj se je Francka, mlada žena, ogledala pri hiši, se je zgodilo nekaj strašnega, tako da se je njen mladi mož, krojač Tone Mihov, popolnoma izpremenil.

Tisti dan, ko se je vršila svatba, je prišel v trg krojač iz mesta, mlad človek, ki je nosil svetle karirane hlače in suknjo s škrici. Nastanil se je nasproti sodnije, prezidal je kar vso hišo in nato je odprl prodajalnico z narejenimi oblekami. Ljudje, ki so hodili ob nedeljah v cerkev, so morali mimo; čudili so se in so kupovali. In kmetje, ki so prihajali k notarju in v sodnijo, so poizvedovali po cenah in so gledali, ko jim je ponujal krojač celo obleko za pet goldinarjev. «Prekleti Mihov, lahko se nosi gosposko; hotel je pet goldinarjev samo za delo!»

Mihov se izprva ni vznemirjal veliko; stvar se mu je zdela tako neumna, nenaravna, da se ni bal nič hudega. Jasno je bilo zanj, da je sleparija vse skupaj in da bo izginil pritepenec čez noč, kakor je bil čez noč prišel. Ni verjel, da bi se mu usedel na limanice; blago je bilo slabo, obleke so bile skrpane tako na hitro, da je bilo treba samo malo nategniti, in šivi so se parali. Kmetje niso neumni, ogibali se bodo sleparja na devet sežnjev. Toda niso se ga ogibali in slepar ni izginil. Še razširil je prodajalnico in najel si je še dvoje delavcev — bogve od kod; prišla sta lačna in razcapana in šivala sta mu pač na pol zastonj. Prej je delal samo za kmete in hlapce, zdaj je prodajal tudi boljše blago in ni se ukanil; vse je hodilo k njemu, učitelj si je naročil svetlo poletno obleko pri njem, sodnik si je dal napraviti karirane hlače. Krojač sam je stal na pragu, kadil je dišeče smotke in se je smehljal vljudno ljudem, ki so prihajali mimo, tako da jih je zavajal že njegov sladki obraz.

Mihov je čakal — nič ni bilo, nihče se ni pritoževal. Ostali so mu samo nekateri stari ljudje, ki so bili navajeni nanj in niso hoteli menjavati. Vse drugo je šlo — izgubili so se kmetje, izgubili so se uradniki, ki so se oblačili gosposko in niso radi drago plačevali; otroške obleke ni napravil Mihov nobene več — prišle so binkošti, prišla je birma in nikoli ni bilo; Mihov je stal na pragu, bled, glavo sklonjeno — ogibali so se ga na devet sežnjev. Časih se je kdo nasmehnil, če se je ozrl po strani nanj: «A, Mihov, kaj praviš? Lahko si se nosil gosposko za naš denar. Lepo si nas molzel, prekleti Mihov, prav se ti godi!»

Mihov je čutil, da se mu je dogodila velika krivica, da je dovoljeno, da pride mahoma tuj človek in vzame domačinom poštenim ljudem kruh izpred ust? Mislil je, da bi morali to prepovedati, da bi morali pritepenca izgnati, pognati ga, kodar je prišel, in povrhu še zapreti. Tako bi bili lahko srečni vsi, če bi bilo sleparstvo dovoljeno. Toda niso se gnali sodnik si je bil celo naročil karirane hlače.

In bolelo ga je najbolj, grizlo ga je kakor s kleščami, da je bil pritepenec prehitel. Sam bi bil moral storiti tako, napraviti bi bil moral prodajalnico — šlo bi, posojilnica mu bila dala denarja. Že se mu je zdelo, da je bil to v resnici nameraval in da mu je slepar misel ukradel, izpred nosa ukradel, ko jo je baš nameraval izvršiti. Prepričan je bil, da je posled popolnoma, da je ukanjen, osleparjen, in premišljeval je, če ni bil izdal kdaj svoje misli hudobnemu človeku, ki je bil zaviden in se je zmenil z onim za dobro plačilo. Prišel je po gostilnicah. «Molči, Mihov, da te ne bo tožil!» so mu govorili prijatelji, a natihoma so se nasmihali, ščuvali so ga celo naskrivoma, ker bi jim bilo prijetno, če bi prišlo do hrupnega razpora. Novi krojač pa je bil vesel človek, rejen je, obraz se mu je širil in polnil, debelel je polagoma in izgubil je troje prstanov; za zabavljanje se ni menil, smejal se je in poznalo se mu je celo, da mu je Mihova zavist pogodu. In smeh veselega in rejenega človeka je bil Mihovu strašno ostuden. Tresel se je, kadar je pogledal v široki, svetli obraz in pest se mu je krčila, da bi udaril, udaril z vso silo, da bi se raztopila svetla mast in da bi izginil smehljaj z belih ustnic.

(Nadaljevanje sledi)